

ZALAEGRSZEG MEGYEI JOGÚ VÁROS POLGÁRMESTERÉTŐL

✉ 8901 Zalaegerszeg, Kossuth L.u.17-19. ☎ 92/502-106, fax: 92/311-474
Email: mayor@zalaegerszeg.hu

..... napirendi pont

ELŐTERJESZTÉS

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése
2017. május 18-i ülésére

Tárgy:

Tájékoztató a gyermekjóléti és gyermekvédelmi
feladatok ellátásáról

Előterjesztő:

Balaicz Zoltán polgármester

Készítette:

Humánigazgatási Osztály
Hutnik Eszter intézményfenntartó szakreferens
Szociális és Igazgatási Osztály
Németh Gyuláné csoportvezető
Zalaegerszegi Család- és Gyermekjóléti Központ
Zsolnai Judit intézményvezető

Tárgyalta:

Szociális, Lakás és Egészségügyi Bizottság
Oktatási, Kulturális, Ifjúsági és Sport Bizottság
Roma Nemzetiségi Önkormányzat

Törvényességi, tartalmi és formai szempontból ellenőrizte:

Önkormányzati Osztály

Tisztelt Közgyűlés!

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) 96. § (6) bekezdése szerint „A települési önkormányzat és az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-éig - a külön jogszabályban meghatározott tartalommal - átfogó értékelést készít. Az értékelést - települési önkormányzat esetén a képviselő-testület általi megtárgyalást követően - meg kell küldeni a gyámhatóságnak. A gyámhatóság az értékelés kézhezvételétől számított harminc napon belül javaslattal élhet a települési önkormányzat, illetve az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv felé, amely hatvan napon belül érdemben megvizsgálja a gyámhatóság javaslatait és állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja.”

A települési önkormányzat által készítendő átfogó értékelés tartalmi követelményeit - a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet 10. sz. melléklete - az alábbiak szerint határozza meg:

- „1. A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira.
2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása:
 - a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, kérelmezőkre vonatkozó általánosítható adatok, elutasítások száma, főbb okai, önkormányzatot terhelő kiadás nagysága,
 - egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok,
 - gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok.
3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:
 - gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalata (alapellátásban részesülők száma, gyermekek veszélyeztetettségének okai, válsághelyzetben levő várandós anyák gondozása, családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása, jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai),
 - gyermekek napközbeni ellátásának, gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, ezen ellátások igénybevétele, s az ezzel összefüggő tapasztalatok.
- 4-5.
6. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása.
7. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenció elképzelések).
8. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása (amennyiben a településen készült ilyen program), valamint a gyermekkorú és a fiatalok bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása.
9. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, dropprevenció stb.)”

A fenti melléklet 4. és 5. pontja 2013. január 01. napjától hatályon kívül helyezésre került, mivel az érintett hatóságok ezen időponttól a Zalaegerszegi Járási Hivatalhoz tartoznak.

A jelzett tartalmi követelmények figyelembevételével készítettük el a gyermekvédelem helyzetéről szóló 2016. évi beszámolót.

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének¹ megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység.

A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

A pénzbeli és természetbeni ellátások közül a helyi önkormányzat a gyermekvédelmi törvény alapján a *rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt* köteles biztosítani. Ezen felül önként vállalt feladatként önkormányzati rendelet alapján *gyermekétkeztetési támogatást*, *Bursa Hungarica ösztöndíjat* és *egyszeri nevelési juttatást*, valamint *átmeneti segélyt* állapít meg a szociálisan rászorulóknak számára. Normatív jelleggel pedig minden zalaegerszegi állandó lakcímmel rendelkező újszülött gyermek részére *újszülött gyermekek támogatását* biztosít.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt, a gyermekétkeztetési támogatást és a Bursa Hungarica ösztöndíjat rendszeres támogatásként a tartósan alacsony jövedelemmel, állandó megélhetési problémákkal küzdő családok vehetik igénybe, míg az egyszeri nevelési juttatással, valamint az átmeneti segéllyel különösen azokat a családokat indokolt támogatni, akik a válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartásához, a gyermek fogadásának előkészítéséhez, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartáshoz, a gyermek családba való visszakerülésének elősegítéséhez kapcsolódó, valamint az iskoláztatás kiadásaihoz szorulnak anyagi segítségre. Az újszülött gyermekek támogatására minden anyakönyvezett, újszülött gyermek jogosultságot szerez, akinek állandó lakóhelyül a lakcímnnyilvántartásba zalaegerszegi lakcím kerül bejegyzésre.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások körébe tartozik a gyermekjóléti szolgáltatás, a gyermekek napközbeni ellátása (bölcsődei ellátás, családi napközi, házi gyermekfelügyelet) és a gyermekek átmeneti gondozása (helyettes szülő, gyermekek átmeneti otthona, családok átmeneti otthona).

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátás nem az önkormányzat hatáskörébe tartozó feladat.

A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések a gyámhivatal hatáskörébe tartoznak. (a gyermekek védelembe vételével kapcsolatos feladatok, a családba fogadás, az átmeneti és tartós nevelésbe vétel, nevelési felügyelet elrendelése, utógondozás, az utógondozói ellátás elrendelése, az ideiglenes hatályú elhelyezés)

A gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot látnak el az egészségügyi szolgáltatást nyújtók (házi orvos, védőnői szolgálat); a család- és gyermekjóléti központok; a köznevelési intézmények; a rendőrség; az ügyészség; a bíróság; a pártfogó felügyelői szolgálat, az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek, a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása, a társadalmi szervezetek, egyházak, alapítványok, a munkaügyi hatóság.

¹ veszélyeztetettség: Gyvt. 5. § n): olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza

A gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében a gyermekvédelmi rendszerben közreműködő személyek, szolgáltatók, intézmények, hatóságok kötelesek egymással együttműködni, egymást kölcsönösen tájékoztatni. (pl. jelzőrendszer útján)

I. DEMOGRÁFIAI ADATOK:

Zalaegerszeg lakónépessége az elmúlt 10 év statisztikai adatai alapján valamelyest csökkenő tendenciát mutat. 2006. év óta folyamatosan csökken a születések száma, ugyanakkor a halálozások száma 2006-tól viszont folyamatosan emelkedik és trendszerűen meghaladja a születések számát, melynek eredményeképpen 2006. év óta folyamatosan csökkent a város lakossága.

A zalaegerszegi népesség megoszlása 2006-2016.

2006. december 31.				2011. december 31.				2016. december 31.			
Életkor [év]	Férfi	Nő	Összesen	Összesen	Férfi	Nő	Összesen	Életkor [év]	Férfi	Nő	Összesen
0-14	4016	3692	7708	0-14	3800	3512	7312	0-14	3742	3510	7252
15-17	1022	1000	2022	15-17	883	805	1688	15-17	715	655	1370
18-24	2735	2565	5300	18-24	2394	2236	4630	18-24	2033	1819	3852
25-29	2565	2506	5071	25-29	1992	1914	3906	25-29	1742	1705	3447
30-34	2774	2662	5436	30-34	2464	2453	4917	30-34	1881	1871	3752
35-39	2165	2101	4266	35-39	2700	2631	5331	35-39	2380	2304	4684
40-44	1736	1865	3601	40-44	2133	2126	4259	40-44	2668	2607	5275
45-49	2013	2313	4326	45-49	1710	1848	3558	45-49	2136	2118	4254
50-54	2414	2994	5408	50-54	1920	2279	4199	50-54	1654	1844	3498
55-59	2143	2473	4616	55-59	2318	2910	5228	55-59	1769	2173	3942
60-64	1564	1888	3452	60-64	1961	2392	4353	60-64	2146	2798	4944
65-69	1170	1667	2837	65-69	1380	1813	3193	65-69	1762	2333	4095
70-74	939	1396	2335	70-74	967	1553	2520	70-74	1192	1737	2929
75-	1251	2453	3704	75-	1419	2759	4178	75-	1575	3162	4737
Összesen:	28507	31575	60082	Összesen:	28030	31242	59272	Összesen:	27395	30636	58031

Forrás: Zalaegerszeg Megyei Jogú Város népesség nyilvántartása

A korosztályok aránya átrendeződést mutat: a fiatal népesség aránya folyamatosan és jelentős mértékben csökken, a 40-49 évesek aránya növekedést, míg az 50-59 évesek aránya csökkenést mutat, az időskorú lakosság aránya trendszerűen és jelentős mértékben emelkedik, ez a tendencia egy előregerdő zalaegerszegi társadalom képét vetíti előre.

A 0-14 éves korú népesség aránya a 2006. évi 12,8 %-ról, 2016-ra 12,5 %-ra, a 15-17 éves korú népesség aránya 3,4%-ról 2,4%-ra, a 18-34 éves korú népesség aránya 2,6%-ról 1,9%-ra csökkent, ugyanakkor a 60 év felettiek aránya ugyanezen időszak alatt 20,5 %-ról 28,8 %-ra emelkedett.

Az egyik jellemző probléma, hogy a nagyobb létszámú fiatal korosztálytól várt magasabb gyermekvállalás nem valósult meg, jelentős hányaduk még a házasságkötésig, vagy a tartós együttélésig sem jutott el. Kisebb korrekció, pozitív változás még megvalósulhat, ha a még az ugyan csökkenő tendenciát mutató, de viszonylag még mindig magas létszámú 18-34 éves korosztály Zalaegerszegen marad. Ennek feltétele, hogy kedvezményekkel lakáshoz juthat, jövedelmező állást talál, vagy vállalkozásba kezd, és nem túlzottan későn házasodik, mert a késői családalapítás alapvetően negatív hatással van a gyermekvállalásra. A segítségnyújtás ebben az esetben döntően komplex társadalompolitikai intézkedésekkel, a fiatal családok preferálásával valósítható meg.

II. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL NYÚJTOTT PÉNZBELI ÉS TERMÉSZETBENI GYERMEKVÉDELMI ELLÁTÁSOK:

A pénzbeli és természetben nyújtott ellátások célja, hogy a nehéz anyagi körülmények között élő családok terheit csökkentse, az ilyen családban élő gyermekek hátrányos helyzetét mérsékelje, illetve anyagi okok miatt egyetlen gyermeket se kelljen kiemelni a családjából.

A gyermekvédelmi törvény alapján a települési önkormányzat jegyzője rászorultságtól függő pénzbeli ellátásként *rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt* állapít meg. Ezen felül a települési önkormányzat képviselő-testülete a rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint a gyermek és fiatal felnőtt rászorultságára tekintettel pénzbeli támogatást állapíthat meg.

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése a szociálisan rászorulóknak számára adható támogatások fajtáit, a jogosultság feltételeit, valamint az eljárás szabályait a települési támogatásról és a gyermekvédelmi ellátásokról szóló 3/2015. (II.13.) számú önkormányzati rendeletében határozta meg. Ennek alapján *gyermekétkeztetési támogatás, Bursa Hungarica ösztöndíj, egyszeri nevelési juttatás*, valamint *átmeneti segély* állapítható meg. „Nemzedékek kézfogása” elnevezéssel az újszülött gyermekek, a házasságot kötő fiatal párok és az alacsony nyugdíjjal rendelkezők támogatásáról szóló 40/2004. (X.29.) önkormányzati rendelete alapján pedig alanyi jogon *újszülött gyermekek támogatására* van lehetőség.

II. 1. A gyermekvédelmi törvényben szabályozott ellátások

II. 1. 1. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A rendszeres gyermekvédelmi támogatás célja, hogy az anyagi okok miatt veszélyeztetett gyermeket segítse abban, hogy a gyermeki jogokkal összhangban a rászorult család képes legyen a gyermek otthon történő ellátására. A támogatás szabályai 2016. január elsejétől kiegészültek azzal, hogy a kedvezmény alapján a gyermek szünidei gyermekétkeztetésre is jogosult.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítását nevelési-oktatási intézmény, gyámhatóság, más családvédelemmel foglalkozó intézmény, illetve természetes személy vagy a gyermekek érdekeinek védelmét ellátó társadalmi szervezet is kezdeményezheti.

A jogosultságot a szülő, a gyám, vagy a nagykorú gyermek részére lehet megállapítani. Kedvezményben részesülhet:

- a kiskorú,
- a nagykorú, 23 évesnél fiatalabb, a nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytató gyermek,
- a 25 évesnél fiatalabb, felsőoktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytató gyermek.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt azok a gyermeket gondozó családok vehetik igénybe, ahol az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének (a továbbiakban: nyugdíjminimum) 130 %-át (37.050 Ft). Azokban az esetekben, amikor a gyermeket a törvényes képviselő egyedül neveli, a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, 23 év alatti és középiskola nappali tagozatán, vagy 25 év alatti és felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul, a rászorultság jövedelmi határa a nyugdíjminimum 140 %-a (39.900 Ft).

A jogosultságnak vagyoni feltétele is van: a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó vagyon (hasznosítható ingatlan, jármű, vagyoni értékű jog) értéke nem haladhatja meg külön-külön számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének (28.500,-Ft) húszszorosát (570.000,-Ft), vagy együtt számítva annak hetvenszeresét (1.995.000,-Ft). Nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben a szülő vagy a tartásra köteles más törvényes képviselő életvitelszerűen lakik, az a vagyoni értékű jog, amely az általuk lakott ingatlanon áll fenn, továbbá a mozgáskorlátozottságra vagy tartós betegségekre tekintettel fenntartott gépjármű.

A jegyző a kedvezményt egy évre, de legfeljebb a gyermek 23., ill. 25. életévének betöltéséig állapítja meg. A támogatás természetbeni ellátás, mellyel az óvodás, bölcsődés és általános iskolás korúak a gyermekétkeztetést ingyenesen, a középiskolások 50 %-os kedvezménnyel vehetik igénybe, továbbá egyéb kedvezményekre (pl.: ingyenes tankönyvre) is jogosultak. Ezen felül két alkalommal (augusztusban és novemberben) külön kérelem nélkül természetbeni támogatást kapnak **Erzsébet utalvány** formájában. Ennek összege gyermekekenként 5.800 Ft. Az utalvány fogyasztásra kész étel, ruházat, valamint tanszer vásárlására használható fel.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre az év során 1027 gyermek, illetve fiatal felnőtt szerzett jogosultságot. Ez a szám 16,3 %-kal marad el a megelőző évitől (1227). A csökkenésben valószínűleg több körülmény játszik szerepet. Befolyásolja a családok anyagi helyzetének relatív javulása, a csökkenő gyermekszám, és az is, hogy a nyugdíjminimum 2008. február, a rászorultság jövedelmi határa pedig 2009. szeptember óta nem emelkedett. A jogosultak közül 403 volt az új igénylő, míg 624 esetben a lejárt jogosultság meghosszabbítását kérték.

Elutasításra 11 család esetben került sor, ebből egy család a vagyoni helyzete miatt, míg a többi kérelmező a törvényben foglaltnál magasabb egy főre jutó jövedelme miatt nem felelt meg a jogosultsági feltételeknek. A döntés ellen jogorvoslati kérelemmel nem éltek.

Az Erzsébet utalványt augusztus végén 748, november végén pedig 720 gyermek számára kézbesítette a posta. Fedezetét a központi költségvetés biztosította.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, a gyermek tartására köteles családba fogadó gyámul kirendelt hozzátartozó **pénzbeli ellátás**ra jogosult, ha nyugellátásban, időskorúak járadékában, illetve egyéb nyugdíjszerű ellátásban részesül. Összege havi 6.270 Ft. A jogosultság megállapítására nem került sor.

II. 2. Az önkormányzat rendeleteiben szabályozott gyermekvédelmi ellátások

II. 2. 1. Gyermekétkeztetési támogatás

Az intézményi gyermekétkeztetés költségének mérséklése céljával gyermekétkeztetési támogatást igényelhettek azok a családok, ahol az egy főre jutó jövedelem nem haladta meg egyedül nevelés esetén a nyugdíjminimum 170 %-át (48.450,-Ft), egyéb esetben a nyugdíjminimum 150 %-át (42.750,-Ft), és vagyonuk nincs. A támogatás egy évre szól. Összege étkezési naponként 150,-Ft, melyet természetben, közvetlenül a térítési díj beszedését végző intézményhez utalunk.

A gyermekétkeztetési támogatásra jogosult 40 gyermek számára az iskolai étkezés költsége közel felére csökkent.

II. 2. 2. Bursa Hungarica ösztöndíj

A Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer 2000. őszén indult és célja az esélyteremtés érdekében a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok felsőfokú tanulmányainak támogatása. Önkormányzatunk a program indulásától kezdve részt vesz a pályázati rendszerben.

Az ún. „A” típusú ösztöndíjat a nappali tagozatos hallgatók, a „B” típusút az utolsó éves, érettségi előtt álló középiskolások, illetve diplomával nem rendelkező és felsőoktatási intézménybe felvételt még nem nyert érettségizettek nyerhették el, ha a családjukban az egy főre jutó jövedelem nem haladta meg a nyugdíjminimum 200 %-át (57.000,-Ft-ot), 2016. július elsejétől pedig a 225 %-át (64125,-Ft-ot) és vagyonuk nincs. A pályázat elbírálása során tanulmányi eredmény nem vehető figyelembe, illetve a megállapítás egyéb feltételhez, kötelezettség vállalásához (pl. letelepedés, munkavállalás...) sem köthető.

Az „A” ösztöndíj két félévre, a „B” hat félévre szól.

A támogatás két részből áll. Az *önkormányzati ösztöndíjrész* kiegészül a vele azonos összegű, de legfeljebb havi 5.000 Ft *minisztériumi támogatással*. Az elmúlt évben az ösztöndíjat havonta 69 felsőoktatásban tanulónak folyósítottuk, ami azonos az előző évvel, de csupán 68 %-a a 2013. évinek. Az elmúlt két évben a szociális rászorultság jövedelmi határának jelentős (21.375.- Ft-tal történő) felemelésére került sor, hatása azonban egyelőre nem mutatkozott. Az ösztöndíjjal önkormányzati forrásból átlagosan 8.250.- Ft támogatáshoz jutottak a hallgatók. Az ösztöndíjra fordított összes önkormányzati kifizetés 5.455 eFt volt.

II. 2. 3. Egyszeri nevelési juttatás

A beiskolázás kiadásaihoz a legalacsonyabb jövedelmű, azaz a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult családban élő gyermekek, ill. fiatal felnőttek egyszeri nevelési juttatást igényelhettek. A támogatás összege 8.550,-Ft, amit 360 gyermek és 35 fiatal felnőtt iskolakezdését könnyítette meg.

II. 2. 4. Átmeneti segély

Az átmeneti segély azoknak a jövedelmi és vagyoni helyzetük alapján rászorulóknak tekinthető családoknak nyújt segítséget, akik elemi kár, váratlan esemény miatt létfenntartásukat veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe kerültek és a felmerült többletkiadáshoz családi támogatásra sem számíthatnak. Kifejezetten a gyermeknevelés kiadásaihoz 11 igénylő részesült átlagosan 20.450,-Ft összegű segélyben.

A támogatást szemüveg, tápszer, tankönyv és tanszerek vásárlására, óvodai, iskolai térítési díj hátraléokra fordították.

II. 2. 5. Újszülött gyermekek támogatása

A támogatással az önkormányzat a szülőknek a gyermekszületéssel kapcsolatos kiadásaihoz kíván hozzájárulni. Külön kérelem nélkül jogosult rá minden anyakönyvezett, újszülött gyermek, akinek állandó lakóhelyéül a lakcímnnyilvántartásba zalaegerszegi lakcím került bejegyzésre.

A támogatás természetbeni ellátásként, vásárlási utalvány formájában vehető igénybe. Névértéke az első félévben gyermekenként 10.000,-Ft, július elsejétől pedig 30.000,-Ft-ra emelkedett.

Az utalványt 465 újszülött törvényes képviselője vehette át. A felhasznált önkormányzati forrás járulékokkal együtt 7.660 eFt-ot tett ki.

II/A.1.

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása jegyzői határhörben

A törvény értelmében a jegyző a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet megállapítására irányuló kérelem esetén az alábbi tényezők fennállását vizsgálja:

- a család nehéz anyagi helyzetét, amit a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igazol;
- a szülő, vagy családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettségét;
- a szülő, vagy családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottságát;
- az elégtelen lakáskörülményeket;
- azt a körülményt, hogy a család szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben él-e.

Abban az esetben, ha a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságon kívül egy további feltétel megléte állapítható meg, az a hátrányos helyzet, ha két további feltétel megvalósul, az a halmozottan hátrányos helyzet fennállását jelenti. Az elmúlt évben 145 hátrányos helyzetű és 87 halmozottan hátrányos helyzetű gyermeket jogosultságát állapította meg. Ebből a hátrányos helyzetet döntően, 122 esetben a szülő alacsony iskolai végzettsége, 19 esetben munkanélkülisége, 4 esetben pedig az elégtelen lakókörnyezet alapozta meg. A halmozottan hátrányos helyzetűek 60 százalékának (49 fő) szülője alacsony iskolai végzettségű és álláskereső, míg 39 százalékuk (32 fő) alacsony iskolai végzettségű, a gyermek pedig egészségtelen lakáskörülmények között él. Két gyermek fejlődését mindhárom körülmény hátráltatja.

A fentieken túl a gyámhivatal hatáskörébe tartozó nevelésbe vétel, valamint a tanulói, hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt számára nyújtott utógondozói ellátás önmagában megalapozza a halmozottan hátrányos helyzet fennállását. Adatokat erről a Zalaegerszegi Járási Hivatal, mint érintett hatóság tud adni a saját gyermekvédelmi feladatainak értékelésében.

II/A/2.

Szünidei gyermekétkeztetés

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) gyermekétkeztetésre vonatkozó szabályozása szerint 2016. január 1-jétől a települési önkormányzatok kötelező feladatává vált, új természetbeni, gyermekvédelmi ellátásként a **szünidei gyermekétkeztetés** biztosítása. A szünidei gyermekétkeztetés kiterjed az iskolai szünidő (téli, tavaszi, nyári, őszi) időszakára, valamint a bölcsőde és óvoda zárva tartása idejére is. A szünidei gyermekétkeztetés keretében a települési önkormányzatnak – a szülő, törvényes képviselő kérelmére – a napi, egyszeri, déli meleg főétkezést kell ingyenesen biztosítani a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára.

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 13/B. §-a szerint a települési önkormányzat jegyzője írásban tájékoztatja azon hátrányos helyzetű és rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek szülőjét vagy más törvényes képviselőjét, akinek gyermeke tekintetében a hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzet az adott év

a) szeptember 1-jén fennáll, az évközi szünet időtartamára eső szünidei gyermekétkeztetés igénybevételének lehetőségéről, az igénybevétel módjáról, valamint a szünidei gyermekétkeztetés biztosításának időtartamáról, helyszínéről és módjáról minden év szeptember 15-éig,

b) május 1-jén fennáll, a nyári szünet időtartamára eső szünidei gyermekétkeztetés igénybevételének lehetőségéről, az igénybevétel módjáról, valamint a szünidei gyermekétkeztetés biztosításának időtartamáról, helyszínéről és módjáról minden év május 15-éig.

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Jegyzője a jogszabályban meghatározottak figyelembe vételével tájékoztatta az érintetteket a szünidei gyermekétkezéssel kapcsolatos tudnivalókról.

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata a 2016. évben az alábbiak szerint szervezte meg a szünidei étkeztetést:

Tavaszi szünet:

A szünidei gyermekétkeztetés biztosításának időtartama:

2016. március 24., 25., 29. (iskolai tavasz szünet munkanapjai)

A szünidei gyermekétkeztetés igénybevételének helyszíne:

Városi Középiskolai Kollégium Kaffka Margit Tagkollégium,
8900 Zalaegerszeg, Puskás T. u. 2. (Munkácsy Mihály Iskola volt kollégiumának étkezője)

A szünidei gyermekétkeztetés igénylők száma:

16 fő

Nyári szünet:

A szünidei gyermekétkeztetés biztosításának időtartama:

2016. június 27. – augusztus 26. (45 munkanap az iskolai nyári szünet ideje alatt)

A szünidei gyermekétkeztetés igénybevételének helyszíne:

Landorhegyi Sportiskolai Általános Iskola étkezője,
8900 Zalaegerszeg, Landorhegyi u. 12.

A szünidei gyermekétkeztetés igénylők száma:

27 fő

Őszi szünet:

A szünidei gyermekétkeztetés biztosításának időtartama:

2016. november 2., 3., 4. (iskolai őszi szünet munkanapjai)

A szünidei gyermekétkeztetés igénybevételének helyszíne:

Városi Középiskolai Kollégium Kaffka Margit Tagkollégium,
8900 Zalaegerszeg, Puskás T. u. 2. (Munkácsy Mihály Iskola volt kollégiumának étkezője)

A szünidei gyermekétkeztetés igénylők száma:

12 fő

Téli szünet:

A szünidei gyermekétkeztetés biztosításának időtartama:

2016. december 22., 23., 27., 28., 29., 30. és 2017. január 2. (iskolai téli szünet munkanapjai)

A szünidei gyermekétkeztetés igénybevételének helyszíne:

Városi Középiskolai Kollégium Kaffka Margit Tagkollégium,
8900 Zalaegerszeg, Puskás T. u. 2. (Munkácsy Mihály Iskola volt kollégiumának étkezője)

A szünidei gyermekétkeztetés igénylők száma:

15 fő

A jogszabályban meghatározottak szerint a szünetek időtartamára eső munkanapokon a déli meleg főétkezés helyben történő elfogyasztása 12-13 óra között volt lehetőség.

III. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL BIZTOSÍTOTT SZEMÉLYES GONDOSKODÁST NYÚJTÓ GYERMEKJÓLÉTI ELLÁTÁSOK:

III. 1. Gyermek napközbeni ellátása

III. 1. 1. Bölcsőde: Az intézmény a 3 éven aluli gyermekek gondozását, nevelését, harmonikus testi-szellemi fejlődését elősegítő személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti intézmény.

Zalaegerszegen a gyermekek napközbeni ellátását az önkormányzat által fenntartott 4 bölcsőde, jelenleg 396 férőhellyel biztosítja.

Emellett önkormányzati fenntartásban 70 óvodai csoport. Az önkormányzat által fenntartott óvodákon kívül városunkban működik a Szombathelyi Egyházmegye által fenntartott Szent Család Óvoda 4 óvodai csoporttal, mely köznevelési szerződés keretében részt vesz a városi óvodai feladatellátásban, továbbá a Waldorf Napravár Óvoda, a Bandi Cica Montessori Óvoda és a Játékmackó Alapítványi Óvoda egy-egy óvodai csoporttal.

A Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék engedélyezett férőhelyszáma: 396 fő

A férőhelyek 4 tagbölcsődében az alábbiak szerint oszlanak meg:

- Cseperedő bölcsőde: 96 fő – 8 csoport (4 részleg)
- Napsugár bölcsőde: 110 fő – 8 csoport (4 részleg)
- Tipegő bölcsőde: 82 fő – 6 csoport (3 részleg)
- Úrhajós bölcsőde: 108 fő – 8 csoport (4 részleg)

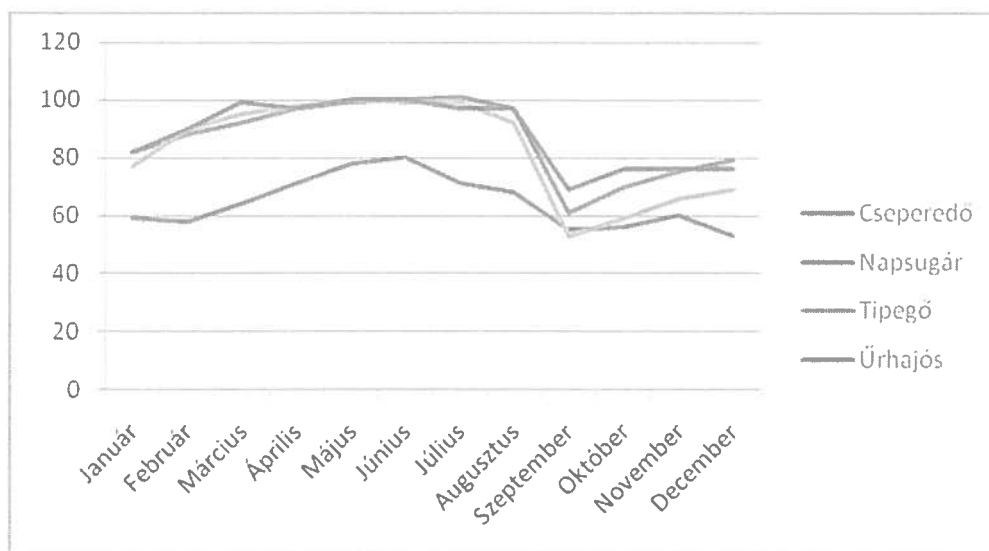
A **2016.** évi feltöltöttség havonkénti és bölcsődénkénti közös jellemzői, az előző évekhez hasonlóan az alábbiak:

- a januártól májusig tartó folyamatos egyenletes gyermeklétszám növekedés
- a nyár folyamán még enyhe emelkedés, majd a nyári leállások után folyamatos, enyhe csökkenés
- a szeptemberben újabb jelentős csökkenés, ami a gyermekek óvodába való egyszerre történő eltávozásából adódik
- ezt követően pedig szeptembertől a feltöltöttség lassan, egyenletesen növekszik az újonnan érkezők beszoktatásával

A korábbi években tapasztalt feltöltöttségi tendenciák mellett 2016. évben újak is megjelentek:

- a Napsugár bölcsődében egész évben nem volt elérhető a teljes feltöltöttség
- 2016-ban *folytatódott az a tavaly először tapasztalt kedvezőtlen jelenség*, hogy nemcsak az ún. év vesztes gyermekek mennek át óvodába 3. életévük betöltésekor (szeptember 1. és december 31. között), hanem *január után is a két lakótelepi bölcsődéből 3. életévük betöltése utáni napon átvitték a gyermekeket óvodába.*
- Az év vesztes gyermekek felvétele még *3. életévük betöltése előtt* megtörténik sok esetben, attól függően, hogy az óvodákban mennyire telítettek a férőhelyek
- a felvételt kért gyermekek tekintetében lényegesen kevesebb alkalommal kértek a szülők halasztást a bölcsőde megkezdésére, az a tapasztalat, hogy a szülők átgondoltabban tervezik a munkába való visszatérést, amit a munkaadók is szorgalmaznak
- kisebb számban mondtak vissza bölcsődei férőhelyet az előző évhez képest, ami a rendkívüli kérelmet beadott családok helyzetét könnyítette meg,
- Az év vesztes gyermekek, valamint a 3. életévüket betöltötték előre nem látható távozásával tavasszal 2 bölcsődében csökkent a feltöltöttség, illetve egy bölcsődében egész ősszel stagnált

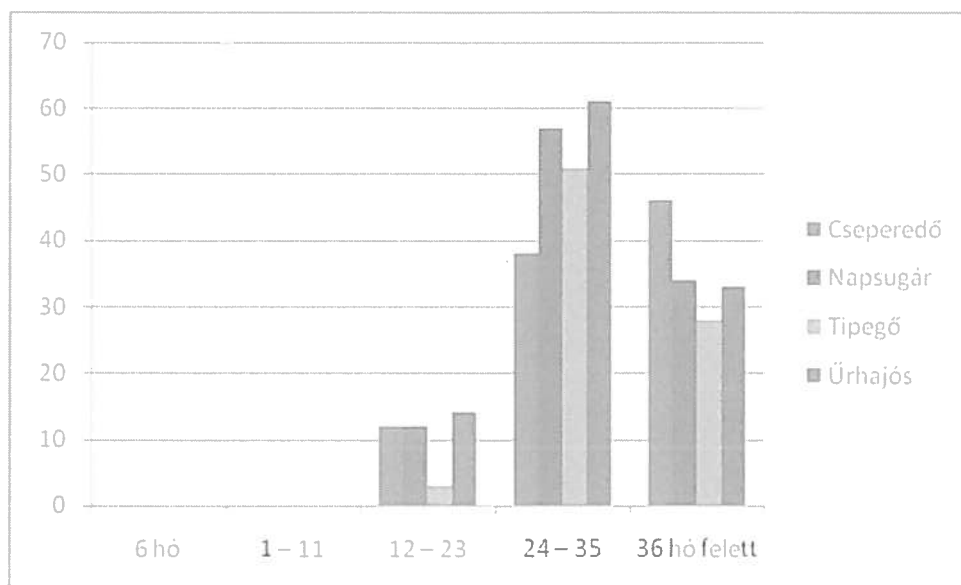
feltöltöttség (%)	Cseperedő	Napsugár	Tipegő	Úrhajós
Január	82	59	77	82
Február	88	58	90	90
Március	92	64	95	99
Április	97	71	98	97
Május	99	78	100	100
Június	100	80	99	100
Július	101	71	99	97
Augusztus	97	68	92	97
Szeptember	61	55	53	69
Október	70	56	59	76
November	75	60	66	76
December	79	53	69	76

Mivel a nevelési év a bölcsődékben – az óvodákhoz hasonlóan – szeptember 1-jétől augusztus 31-ig tart (szeptember 1-jén állnak fel az új csoportok), a csoportok szervezését az évközi előre nem látható óvodába távozások nagyban megnehezítik. A bölcsőde vegyes életkorú csoportokat nem szervez.

A bölcsődékbe felvett gyermekek életkor szerinti megoszlása 2016. május 31-én (a kötelező KSH adatszolgáltatás szerint)

	6 hó	1 – 11	12 – 23	24 – 35	36 hó felett	összesen
Cseperedő			12	38	46	96
Napsugár			12	57	34	103
Tipegő			3	51	28	82
Úrhajós			14	61	33	108
Z.E.B.	0	0	41	207	141	389
	0%		11%	53%	36%	

A tagbölcsődék tapasztalatai alapján:

- A gyermekek életkori megoszlása a korábbi évekhez képest jelentős elmozdulást nem mutat az alacsonyabb életkorok felé – a GYED extra hatása még nem kimutatható, annyi érzékelhető, hogy az évközi rendkívüli kérelmet benyújtó szülők gyermekei között magasabb számban vannak 12 – 18 hónapos gyermekek, ez a csoportbeosztásokban okoz változásokat év közben
- Legnagyobb számban a 2-3 évesek vannak jelen
- A 3 év felettiek aránya az előző évhez képest nem változott

A bölcsődei ellátottak szociális helyzete

A 2016. december 31.-i állapot szerint a különböző jogcímenek ingyenes étkezésre jogosultak száma az alábbiak szerint alakult:

	Cseperedő	Napsugár	Tipegő	Úrhajós	Z.E.B.
RGYVK	3	1	2	3	9
Tartós beteg, fogyatékos	2	2	3	5	12
Nagycsaládos	19	8	10	11	48
Nevelésbe vett	1	0	0	0	1
Testvér tartósbetegsége fogyatékosága jogán	1	1	0	0	2
Jövedelem alapján	27	31	20	30	108
Összesen	53	43	35	49	180
December 31-én beírt	76	103	56	83	318
Ingyen étkezők aránya	70%	42%	63%	59%	58%
Ingyen étkezők aránya – 2015.	65%	51%	47%	52%	54%

Az ingyenes bölcsődei étkeztést igénybe vevők aránya enyhe növekedést mutat azzal, hogy:

- a RGYVK-re jogosultak száma 50 %-kal csökkent
- a jövedelmi helyzet alapján jogosultak száma emelkedett

Az ingyenes bölcsődei étkeztetésről kedvezőek a tapasztalatok. A szülők több esetben, amikor jövedelmi viszonyaikban változás állt be, és a családban az egy főre jutó jövedelem meghaladta a jogosultsági összeget, visszamondták az ingyenes bölcsődei étkeztetésre szóló igényüket.

A tagbölcsődék közötti arányok évről-évre változóak, ebben tendenciák, vagy trendek nem figyelhetőek meg. A **rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak** számában további csökkenés tapasztalható. A bölcsődei ellátás megalapozottságát igazoló keresőtevékenység megléte mindkét szülő részéről még nem magas jövedelmek esetén is a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot kizárja, talán ezért kevesebb e kedvezményre jogosultak száma.

Sajátos nevelési igényű gyermekek a bölcsődékben

2014 évtől a költségvetési törvény a SNI gyermekek ellátásáért 150 % normatívát biztosít a bölcsődéknek támogatásként.

SNI	2012	2013	2014	2015	2016
Cseperedő	5	4	7	7	4
Napsugár	2	3	3	11	4
Tipegő	3	3	0	2	5
Űrhajós	4	5	3	5	6
Z E B	14	15	13	25	19

2016-ben **19 fő sajátos nevelési igényű** gyermek nevelését gondozását látták el integrált csoportokban a tagbölcsődékben.

Hosszú évekre visszanyúló hagyománya van a bölcsődék és a Zala Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Zalaegerszegi Tagintézménye korai fejlesztésben dolgozó szakemberei együttműködésének. Ezt erősítette, hogy 2012 szeptemberétől azon bölcsődében elhelyezett SNI gyermekek esetében, akiknek szülei dolgoznak, a szakszolgálat (még a törvényi kötelezés előtt) vállalta a korai fejlesztő foglalkozásoknak a bölcsődében való megtartását. Szorosabbá vált így az együttműködés a fejlesztő szakemberek és a kisgyermeknevelők között, több alkalom adódik konzultációra, ami a bölcsődei integráció minőségét javítja.

Jelenleg egy tagbölcsődében dolgozik szakgondozónő gyógypedagógiai asszisztens végzettséggel.

A tapasztalat azt mutatja, hogy a szakszolgálat szakemberei – amennyiben azt a gyermek fejlődése szempontjából kedvezőnek ítélik meg – gyakrabban javasolják a családoknak a bölcsődei ellátás igénybe vételét azon gyermekek számára, akiknek fejlődése egy vagy több területen elmarad az életkorának megfelelő fejlődési szinttől.

Az alapellátáson túli szolgáltatások továbbra is népszerűek a szülők körében. A Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék tagbölcsődéiben az alábbi ellátások működnek:

- **Játszóház:** minden tagbölcsődében heti két óra időtartamban a bölcsődébe nem járó gyermekek számára egész évben

- **Időszakos gyermekfelügyelet:** az üres férőhelyeken a bölcsődébe nem járó gyermekek számára a Napsugár bölcsődében külön csoportszobában, a többi bölcsődében az üres férőhelyeken a bölcsődei csoportszobákban
- **Sószoba:** mind a négy bölcsődében működik, szolgáltatásait a bölcsődébe járó gyermekeknek nyújtja

A korábbi években a két lakótelepi bölcsődében nagyobb népszerűségnek örvendett a játszóházi szolgáltatás, az igénybevevők száma folyamatosan magas volt. Az Úrhajós bölcsőde integrált játszóházat is működtet, 2 hetente gyógypedagógus részvételével. Az utóbbi években a belvárosi bölcsődék játszóházainak igénybevétele is növekedett. A nyári 2 hetes leállás kivételével egész évben folyamatosan egy kisgyermeknevelő és a bölcsődevezetők részvételével zajlanak ezek a programok. A kisgyermeknevelők tapasztalatai szerint a beszoktatást jelentősen megkönnyítette, hogy a gyermekek (szülők) ismerték az épületet, a csoportszobát, a gondozónőket.

A szolgáltatásokból befolyt bevételt a bölcsődék saját céljaik megvalósítására, rendszerint eszközfejlesztésre fordítják. Ez alól a Napsugár bölcsődében működő időszakos gyermekfelügyelet képez kivételt, hiszen ott a szolgáltatás bevétele volt a forrása a személyi feltételek biztosításának.

Az alapellátáson túli szolgáltatások bevételei – mutatva az irántuk megnyilvánuló növekvő igényeket – az elmúlt 2-3 évben jelentős növekedést mutattak, mostanra stabilan tervezhetőek az ebből származó bevételek.

Az elmúlt évben a *bölcsődei térítési díjak* megállapításának rendszere nem változott, az intézményi térítési díjat továbbra is külön kell meghatározni a *gyermek gondozására* (nevelésére, nappali felügyeletére, a vele történő foglalkozásra) és a *gyermekétkeztetésre*.

A városban a gyermekek napközbeni ellátását a bölcsődék és óvodák mellett 4 családi napközi is biztosítja. Valamennyi családi napközi alapítványi fenntartású és a bölcsődékhez hasonlóan vállalják plusz szolgáltatások működtetését, melyek rugalmasan igazodnak a felmerülő igényekhez, illetve sokrétűbb, színesebb tevékenységekre adnak lehetőséget.

Legnépszerűbb szolgáltatásaik: játszóház, idegen nyelvi játékok, nyári táborok.

III. 2. Gyermekek átmeneti gondozása

Az elmúlt évben a gyermekek átmeneti gondozása területén változás nem történt, szervezése továbbra is a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt) alapján történik. A törvény szerint a gyermek átmeneti gondozása megszervezhető a működtető által kijelölt helyettes szülőnél, gyermekek átmeneti otthonában vagy családok átmeneti otthonában.

A Gyvt. 40.§. (2) bekezdése szerint „A gyermekjóléti szolgálat - összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel, illetve szolgálatokkal - szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. Tevékenysége körében a 39. §-ban és az Szt. 64. § (4) bekezdésében foglaltakon túl

- a) folyamatosan figyelemmel kíséri a településen élő gyermekek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét,
- b) meghallgatja a gyermek panaszát, és annak orvoslása érdekében megteszi a szükséges intézkedést,

- c) az ellátási területén közreműködik a kormányrendeletben meghatározott európai uniós forrásból megvalósuló program keretében természetben biztosítható eseti vagy rendszeres juttatás célzott és ellenőrzött elosztásában,
- d) **szervezi a - legalább három helyettes szülőt foglalkoztató - helyettes szülői hálózatot, illetve működtetheti azt, vagy önálló helyettes szülőket foglalkoztathat,**
- e) segíti a nevelési-oktatási intézmény gyermekvédelmi feladatának ellátását,
- f) felkérésre környezettanulmányt készít,
- g) kezdeményezi a települési önkormányzatnál új ellátások bevezetését,
- h)
- i) biztosítja a gyermekjogi képviselő munkavégzéséhez szükséges helyiségeket,
- j) részt vesz a külön jogszabályban meghatározott Kábítószerügyi Egyeztető Fórum munkájában,
- k) nyilvántartást vezet a helyettes szülői férőhelyekről.”

A h) pont 2011. január 01-től hatálytalan.

III. 2. 1. Helyettes szülő: Önkormányzatunk 2011. január 1. napjától kezdődően a gyermekek átmeneti gondozásának biztosításáról – 3 férőhellyel – a Zalaegerszegi Család- és Gyermekjóléti Központ intézmény keretein belül – helyettes szülői hálózattal – gondoskodik.

2016. évben a gyermekek átmeneti gondozásának biztosítására igény nem volt.

III. 2. 2. A Családok Átmeneti Otthonát (férőhelyszám: 40) az önkormányzattal kötött ellátási szerződés értelmében a Magyar Vöröskereszt Zala Megyei Szervezete működteti.

A Családok Átmeneti Otthona folyamatos munkarend szerint működő bentlakásos intézmény, amely a gyermekjóléti alapellátás keretében átmeneti gondozást biztosít. Az otthontalanná vált szülő kérelmére az intézményben helyezhető el a gyermek és szülője, akiknek elhelyezés hiányában lakhatásuk nem biztosított és így a gyermeket el kellene választani szülőjétől. Az intézmény célja, hogy átmeneti időre biztonságos és stabil háttérrel nyújtson az otthontalanná vált családok, gyermekes anyák, krízishelyzetbe került kismamák számára gyermekeik neveléséhez, gondozásához.

Az intézmény szolgáltatásait 2016. évben 102 fő (38 felnőtt, 64 gyermek) vette igénybe. Az intézmény férőhely kihasználtsága 103,87 %-os volt.

2016. évben 24 család kapott ellátást, 12 család ellátása szűnt meg, 1 család rokonokhoz költözött, 8 család költözött albérletbe, 1 család a házuk lakhatóvá tétele után visszaköltözött, 1 család (bántalmazott) visszaköltözött az élettárshoz, 1 család számára önkormányzati bérlakás került kiutalásra.

III. 3. Gyermekjóléti Szolgáltatás

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény célja, hogy megállapítsa azokat az alapvető szabályokat amelyek szerint az állam, a helyi önkormányzatok és a gyermekek védelmét ellátó természetes és jogi személyek, továbbá jogi személyiséggel nem rendelkező más szervezetek meghatározott ellátásokkal és intézkedésekkel segítséget nyújtsanak a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, a szülői köteleességek teljesítéséhez, illetve gondoskodjanak a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről, a hiányzó szülői gondoskodás pótlásáról, valamint a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerült fiatal felnőttek társadalmi beilleszkedéséről.

A törvény meghatározza a fenti elérése érdekében a gyermekek alapvető jogait és e jogok érvényesítésének garanciáit, a gyermekek védelmének rendszerét, alapvető szabályait.

2016. január 1-től a törvényi változások következtében az intézmény belső struktúrája átalakult. A jogszabály az addig külön működő családsegítést és gyermekjóléti szolgáltatást integrálta. A járásközponti települések család- és gyermekjóléti szolgálataiból létrejöttek a család- és gyermekjóléti központok. Zalaegerszeg, járásszékhelyként a szolgálat és a központ feladatait is ellátja.

Az intézmény két önálló szakmai egységben dolgozik (SZMSZ szerint):

Családsegítő szakmai egység: család- és gyermekjóléti szolgálat feladatait látja el

Esetmenedzseri szakmai egység: család- és gyermekjóléti központ feladatait látja el.

Az intézmény speciális szolgáltatásainak biztosításában, a szabadidős és prevenció programok szervezésében és lebonyolításában a korábbi évekhez hasonlóan mindkét szakmai egység munkatársai részt vesznek.

CALÁDSEGÍTŐ SZAKMAI EGYSÉG

A feladatkörök átalakultak, de az alapellátás célja nem változott: hozzájárulni „a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez”. (1997. évi XXXI. tv)

A szakmai egység ellátja a Gyvt. 39. § (2)-(4) bekezdése, 40. §-a, valamint az Szt. 64. §-a szerinti feladatokat.

A családsegítés keretében ellátott feladatok:

- a szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadás,
- az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzbeli, természetbeni ellátásokhoz, továbbá a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás megszervezése,
- a családgondozás, így a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldásának elősegítése,
- a közösségfejlesztő programok szervezése, valamint egyéni és csoportos készségfejlesztés,
- a tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adósságterhekkel és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékossggal élők, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer-problémával küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére tanácsadás nyújtása,
- a kríziskezelés, valamint a nehéz élethelyzetben élő családokat segítő szolgáltatások,
- a menedékgjogról szóló törvényben meghatározott társadalmi beilleszkedés elősegítése,
- a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, a nem állami szervek, valamint magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőző rendszerben,

A gyermekjóléti szolgáltatás keretében ellátott feladatok:

- a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése,
- a szabadidős programok szervezése,
- a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése,
- a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése,
- a gyermekkel és családjával végzett szociális munkával (a továbbiakban: családgondozás) elősegíteni a gyermek problémáinak rendezését, a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozása,
- a családi konfliktusok megoldásának elősegítése, különösen a válás, a gyermekelhelyezés és a kapcsolattartás esetében,
- kezdeményezni: egyéb gyermekjóléti alapellátások, szociális alapszolgáltatások, egészségügyi ellátások, pedagógiai szakszolgálatok igénybevételét.

A szakmai egység **mindösszesen 670 családdal** került kapcsolatba (341 család tárgyévből új kliensként jelent meg), melyből **500 család részére biztosítottak családgondozást** az önkéntesség keretein belül, **108 család egyszeri ügyintézésben** részesült, **62 család esetében került sor védelembe vételre**, amely **91 gyermeket** érintett.

Az intézményhez forduló családok részére intézményen belül **6619 alkalommal**, intézményen kívül **4314 alkalommal** nyújtottak valamilyen szolgáltatást, ami összesen **10933 alkalom**.

Nagypáli Közös Önkormányzati Hivatalhoz tartozó települések területén a családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás biztosítására Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata és Nagypáli Község Önkormányzata között ellátási szerződés megkötésére került sor.

Nagypáli Közös Önkormányzati Hivatalhoz tartozó településeken 37 családot 2 fő családsegítő látott el az intézmény. A településeken minden héten azonos napon került sor ügyeletre és családlátogatásokra:

- Nagypáli, Kispáli, Vasboldogasszony, Gősfő településeken **kedden**,
- Nemesapáti, Alsónemesapáti, Pethőhenye, Kisbucsa, Nemeshetés községekben **pénteken**.

Az esetszám (670 család 1853 fő) tükrében és a családokkal való munka során az látszik, hogy – az országos trendnek megfelelően – a családsegítést igénybe vevők aránya csökkent a legradikálisabban, valamint, hogy nagyobb figyelem helyeződött a gyermekes családokra, ezen belül a veszélyeztetettekre és a súlyos veszélyeztetettségben élőkre.

Elsődleges probléma az, amiben a szolgáltatást igénybe vevő család elsősorban segítséget kér. A családokkal végzett szociális munka során az a tapasztalat, hogy az esetek többségében a kliens/család által hozott probléma mellett valamilyen más nehézség, váratlan életeseemény vagy krízishelyzet is jelen van, ekkor a segítő már több problémával is dolgozik.

A 2016-os év során megállapítható, hogy növekszik azon ügyek aránya, ahol több probléma van jelen egyidejűleg, amelyek felerősítve egymást nehezen megoldható problémák elé állítják a családokat és a segítőket egyaránt.

A korábbi évekhez képest megfigyelhető a családlátogatások számának növekedése, 2016. évben a családsegítők 1810 alkalommal végezték terepen munkájukat. Az intézményen belüli és kívüli forgalmi adatokat vizsgálva elmondható, hogy a jogszabály által előírt 50%-os arányú terepen töltött munka csaknem minden családsegítő esetében megvalósult. A Nagypáli Közös Önkormányzati Hivatalhoz tartozó településeken a munkavégzés csaknem 100%-ban terepen történik, igazodva a helyi igényekhez.

ESETMENEDZSERI SZAKMAI EGYSÉG

Esetmenedzseri szakmai egység feladatai

A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenységet lát el.

- A gyermek családban nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt,
- kezdeményezi a gyermek védelembe vételét, ideiglenes hatályú elhelyezését, nevelésbe vételét,
- javaslatot készít a gyermek védelembe vételére, a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására, a gyermek tankötelezettsége teljesítésének előmozdítására, a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására, valamint a gyermek megelőző pártfogásának mellőzésére, elrendelésére, fenntartására és megszüntetésére,
- együttműködik a pártfogó felügyelői szolgálattal és a megelőző pártfogó felügyelővel,
- a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében családgondozást végez,
- utógondozást végez a gyermek családjába történő visszailleszkedéséhez,
- védelembe vett gyermek esetében elkészíti a gondozási-nevelési tervet,
- szakmai támogatást nyújt az ellátási területén működő család- és gyermekjóléti szolgálatok számára,
- havi rendszerességgel esetmegbeszélést, szükség szerint konzultációt biztosít.
- Ha a család- és gyermekjóléti központ a család- és gyermekjóléti szolgálat feladatkörébe tartozó szolgáltatás szükségességét észleli, a Gyvt. 40/A. § (2) bekezdés b) pontja szerinti esetben bevonja a család- és gyermekjóléti szolgálatot a szolgáltatás nyújtásába, egyéb esetben felhívja a család- és gyermekjóléti szolgálatot a szolgáltatás nyújtására.

A Zalaegerszegi Család- és Gyermekjóléti Központ speciális szolgáltatásai

- ✓ Pszichológiai tanácsadás
- ✓ Fejlesztőpedagógia
- ✓ Jogi tanácsadás
- ✓ Kapcsolattartási ügyelet
- ✓ Utcai (lakótelepi) szociális munka
- ✓ Kórházi szociális munka
- ✓ Iskolai szociális munka
- ✓ Készenléti szolgálat
- ✓ Családterápia
- ✓ Szociális képzés gyakorlati terepe

Az esetmenedzserek feladataikat Zalaegerszeg járás területén látják el, az esetek elosztásának módja területi felosztás alapján történik.

Esetmenedzserei szakmai egység szolgáltatásait igénybe vevő személyek száma nem és korcsoport szerint (fő) (Nem halmozott adat)						
Nem, életkor	0-2	3-5	6-13	14-17	18-24	Összesen
	éves					
Férfi	36	42	141	132	7	358
Nő	37	44	117	115	1	314
Összesen	73	86	258	247	8	672

Hatósági intézkedésre tett javaslatok és jogerős hatósági határozattal érintett kiskorúak száma						
Hatósági intézkedés	Hatósági intézkedésre tett javaslatok száma (darab) (Halmozott adat)	Jogerős hatósági határozattal érintett kiskorúak száma (fő)				
		összes érintett száma	Ebből			
			0-2	3-5	6-13	14-17
			éves			
Védelembe vétel	322	395	38	53	175	129
Megelőző pártfogás	27	23			6	17
Ideiglenes hatályú elhelyezés	15	24	9	3	2	10
Nevelésbe vétel	121	148	24	16	58	50
Családba fogadás	21	25	2	4	11	8
A gyermek gondozási helyének megváltoztatása	10	10	2	3	1	4
A gyermek után járó családi pótlék természetbeni formában történő nyújtása	4	6			3	1
Összesen	520	631	75	79	256	219

A Zalaegerszegi Család- és Gyermekjóléti Központ a hatósági intézkedések közül védelembe vételre, ezután a nevelésbe vételre tette a legtöbb javaslatot.

Hatósági intézkedésekhez (javasolt és jogerős) kapcsolódó tevékenységek és az ellátott kiskorúak száma		
Tevékenység	Hatósági intézkedésekhez kapcsolódó tevékenységek száma (esetszám)	Hatósági intézkedésekhez kapcsolódó tevékenység keretein belül ellátott kiskorúak száma (fő)
Szociális segítő tevékenység	277	263
Esetkonferencián részvétel	206	294
Első védelembe vételi tárgyaláson való részvétel	87	94
Felülvizsgálati tárgyaláson való részvétel-nevelésbe vétel	43	47
Felülvizsgálati tárgyaláson való részvétel-védelembe vétel	221	288
Elhelyezési értekezleten, illetve tárgyaláson való részvétel	13	18
Családlátogatás	612	602
Környezettanulmány készítésében való közreműködés	34	34
Környezettanulmány készítése önállóan	89	121
Egyéb (halmozott adat)	6600	668
Összesen	8182	2429

Az esetmenedzserek tárgyalásokon való részvétele a védelembe vétel felülvizsgálata esetén volt a legmagasabb. A hatósági intézkedések alatt álló gyermekek/családok esetében a családlátogatások, személyes találkozások száma az esetmenedzserek munkafolyamatába is beletartozik, de nem állnak olyan szoros kapcsolatban a családokkal, mint a családsegítők, hiszen feladatuk elsősorban a család körül a különböző szolgáltatások szervezése, szakemberek munkájának összehangolása a problémamegoldás érdekében.

Az egyéb tevékenység kiugróan magas száma tartalmazza az egyéni gondozási nevelési tervek készítésének számát, család és a szakemberek bevonásával végzett esetmenedzserei tevékenységeket, szervezési-koordinációs feladatokat, a szakemberekkel végzett konzultációkat, esetmegbeszéléseket, továbbá a hatósági intézkedés alatt álló gyermekek esetében a kontroll feladatokat.

Hatósági intézkedés nyomán gondozott kiskorúak száma (Nem halmozott adat)

Védelembe vett	388
Ideiglenes hatállyal elhelyezett	4
Nevelésbe vett	161
Utógondozás, szakellátásból kikerült	8
Összesen	561

Az esetmenedzseri szakmai egység által ellátott bántalmazott és elhanyagolt kiskorúak adatai						
Megnevezés		Bántalmazott kiskorúak száma			Elhanyagolt kiskorúak száma	
		fizikai	lelki	szexuális	fizikai	lelki
Családon belül	szülő által	10	40	1	160	232
	egyéb rokon, hozzátartozó által	0	7	0	2	2
	összesen	10	47	1	162	234
Családon kívül	felnőtt által	1	1	1		
	összesen	1	1	0		
Összesen		11	48	2		

Zalaegerszeg járásban a hatósági intézkedés alatt álló gyermekek esetében a fizikai értelemben vett elhanyagolás 30 %, míg a lelki értelemben vett elhanyagolás 40 % arányban van jelen. Gyakori, hogy egyes családoknál mindkét probléma jelen van.

Speciális szolgáltatások

Speciális szolgáltatások keretein belül végzett tevékenységek		
Tevékenység	összes tevékenység száma (darab) (Halmazott adat)	összes ellátott száma (fő) (Nem halmazott adat)
Kapcsolattartási ügyelet	36	41
Utcai (lakótelepi) szociális munka	17	0
Kórházi szociális munka	34	32
Készenléti szolgálat	31	26
Jogi tanácsadás	130	87
Pszichológiai tanácsadás	421	185
Mediáció	35	24
Esetkonferencia	152	370
Fejlesztőpedagógia	997	77
Összesen	1822	852

A speciális szolgáltatások közül a legnagyobb igény a fejlesztőpedagógiai ellátásra mutatkozik, ezt követi a pszichológiai tanácsadás. A járás településeiről a pszichológiai tanácsadásra érkezik a legtöbb igény, míg a jogi tanácsadást, mediációt, fejlesztőpedagógiai ellátást, kapcsolattartási ügyeleten való részvételt Zalaegerszeg városban élők kérik elsősorban.

Az esetkonferenciák száma 2016. évben megnövekedett, mivel az Emberi Erőforrások Minisztériuma által 2016. áprilisban kiadott „A gyermekvédelmi gondoskodáshoz kapcsolódó család- és gyermekjóléti szolgáltatások folyamatairól” szóló protokoll előírása szerint hatósági intézkedéssel összefüggő javaslatokhoz, felülvizsgálatokhoz kötelező esetkonferenciát összehívni.

1. Pszichológiai tanácsadás

A pszichológiai tanácsadás folyamatosan biztosított volt, **185 fő 421 alkalommal** vette igénybe 2016. évben.

2. Jogi tanácsadás

A jogi tanácsadást 1 fő főállású jogász szakember biztosította **87 fő** számára **130 alkalommal**. Ezen kívül a jogász bekapcsolódik a szociális segítőmunka folyamatába, a családsegítő és esetmenedzser kollégáknak konzultációt biztosít az adott eset jogi vonatkozásaival kapcsolatban.

3. Fejlesztő pedagógiai foglalkozás

A Gyermekjóléti Központban dolgozó fejlesztőpedagógusok a 3-18 éves korú gyermekek pedagógiai szűrését, prevenciós és korrekciós fejlesztését végzik. A fejlesztés jelenti a megelőzést, a korrekciót és a tehetséggondozást.

Fejlesztőpedagógiai tevékenységet **997 alkalommal, 77 gyermek** számára nyújtottak.

4. Kórházi szociális munka

Célja:

- A szülészeti-nőgyógyászati osztályon a kórházi védőnővel együttműködve a szociális válsághelyzetben lévő anya és gyermekének segítése.
- A gyermekosztályon a gyermekelhanyagolás és bántalmazás észlelése esetén a szükséges intézkedések megtétele.
- A gyermekjóléti központ az illetékessége alá nem tartozó gyermeket, a gyermek további ellátása biztosításának érdekében az illetékes gyermekjóléti szolgálathoz vagy központhoz irányítja.

A Zalaegerszegi Család- és Gyermekjóléti központ együttműködési megállapodást kötött Zala Megyei Szent Rafael Kórházzal, amelyben rögzítették a kórházi szociális munka biztosításának kereteit, valamint az együttműködés módját.

A szakmai együttműködés a kórházi szociális munkással, kórházi védőnővel folyamatos. 2016. évben összesen **34 jelzés érkezett 32 fő esetében** az intézmény felé.

5. Készenléti szolgálat

A készenléti szolgálat célja az intézmény nyitvatartási idején túl felmerülő krízishelyzetekben történő tanácsadás vagy tájékoztatás nyújtása. A készenléti szolgálat működtetése a működési szabályzatnak megfelelően zajlik. 2016. évben **31 alkalommal** fogadtak hívást.

6. Az utcai és lakótelepi szociális munka

Az utcai és lakótelepi szociális munka célja a magatartásával testi, lelki, értelmi fejlődését veszélyeztető, szabadidejét az utcán töltő, kallódó, csellengő gyermek segítése, vagy a lakóhelyéről önkényesen eltávozó, vagy gondozója által a lakásból kitett, ellátás és felügyelet nélkül maradó gyermek lakóhelyére történő visszakerülésének elősegítése, szükség esetén átmeneti gondozásának vagy gyermekvédelmi gondoskodásban részesítésének kezdeményezése.

- Folyamatos munkaforma a terepbejárás, amely Zalaegerszegen 72, a járás területén 150 alkalommal valósult meg.
- A Zalaegerszegi Rendőrkapitányság Bűnmegelőzési csoportjával együttműködve Ifjúságvédelmi Őrjáratba **17 alkalommal** kapcsolódtak be az intézmény munkatársai, melynek során **11 gyermekkel** kerültek kapcsolatba.

7. Kapcsolattartási ügyelet

A kapcsolattartási ügyelet célja a gyermek és a kapcsolattartásra jogosult szülő vagy más kapcsolattartásra jogosult személy számára a találkozásra, együttlésre alkalmas semleges hely biztosítása mellett

- konfliktuskezelő, segítő szolgáltatás nyújtása az érintettek kérésére, illetőleg a gyámhivatal kezdeményezésére gyermekvédelmi közvetítői eljárás /mediáció/ biztosítása, melynek célja a felek közötti konfliktusok feloldásának segítése, közöttük a megállapodás létrehozása és annak mindkét fél részéről történő betartása, vagy
- önálló szakmai módszertani programmal rendelkező kapcsolatügyiületi szolgáltatás nyújtása.

A szolgáltatást kétheti rendszerességgel szombatonként biztosítja az intézmény.

2016. évben **31 alkalommal 41 család részére** (egy alkalommal átlagosan 6-7 család vesz részt egyszerre az ügyeleten).

8. Mediáció

A családokkal végzett szakmai munka során 2016. évben **11 család esetében 13 alkalommal végeztek mediációt**, alternatív konfliktuskezelő módszerként. Ezen kívül mediációt előkészítő interjúra **22 alkalommal került sor**.

A mediáció olyan önkéntes folyamat, melynek során egy független harmadik személy segíti a feleket a kölcsönösen elfogatható egyezség elérésében. A konfliktuskezelő módszer megakadályozza a vita kiterjedését és hozzásegíti a feleket lehetséges megoldások kidolgozásához.

JELZŐRENDSZER MŰKÖDTETÉSE

Az észlelő és jelzőrendszer működtetése

A Család- és Gyermekjóléti Központ megalakulása óta működteti a veszélyeztetettséget észlelő és jelzőrendszert, mely a valós igényekhez igazodva folyamatosan átalakul. A szociális munkások a törvényi szabályozásnak és a szakmai standardoknak megfelelően

rendszeresen jelzőrendszeri ülések, esetmegbeszélések és esetkonferenciák keretében együttműködtek a társszakmák szakembereivel.

2016-ban kéthavonta, korcsoportos jelzőrendszeri ülések keretében tartotta az intézmény a kapcsolatot a veszélyeztetettséget észlelő és jelzőrendszer tagjaival, melyeken szakmai továbbképzéseket, szakmaközi esetmegbeszélő fórumot szerveztek, összesen 18 alkalommal. Célja: elsősorban az intézmény strukturális átalakulásáról való tájékoztatás, melyben a jelzőrendszer kiemelt szerepet kapott, továbbá konzultációs lehetőségeinek biztosítása, dilemmák, szakmai kérdések megvitatása, igény szerint külső szakemberek bevonása mellett. Az éves szakmai tanácskozás lebonyolítása is megtörtént.

A heti jelentések:

Zalaegerszegen élő, tényleges tartózkodási hellyel rendelkezők esetében:

- 194 esetben érkezett gyermekről
- 33 esetben felnőttől érkezett jelzés.

Zalaegerszegen és a gyermekjóléti szolgáltatásban ellátott 9 kistélepülésen élőkről érkezett jelzések alapján az igazolatlan hiányzások (óvodai és iskolai egyaránt) száma a legtöbb. A család- és gyermekjóléti szolgálat heti jelentése szerint anyagi problémák esetében összesen 1 alkalommal érkezett jelzés. A családon belüli konfliktusok, fizikai bántalmazások, valamint magatartási problémák és a szülői felügyelet nélküli kiskorú esetében érkezett még több jelzés.

A Zalaegerszegi Járás területén élők esetében:

- 256 jelzést jelentettek gyermekekről
- 14 jelzést jelentettek felnőttekről.

A gyermekekről szóló jelzések problématípus szerint:

A legtöbb jelzés 2016. évben az igazolatlan hiányzásokról érkezett, mely iskolában és óvodában is jellemző. Az óvodai igazolatlan hiányzások száma kevesebb, mint az iskolai igazolatlan hiányzások száma.

A járásban a bántalmazás gyanúja, az egészségügyi elhanyagolás, ezen belül a fejtetvesség, és rüh jellemző, valamint az, hogy orvosi javaslat ellenére a kórházi kezelést elutasítják.

PREVENTÍV CÉLÚ SZABADIDŐS PROGRAMOK, CSOPORTOK

Drogprevenció

A prevenciós munka alapját a helyi önkormányzat által életre hívott Kábítószer Egyeztető Munkacsoportban való aktív részvétel, szabadidős programokba való bekapcsolódás képezi. A szakmai csoport aktívan részt vett az ifjúságvédelmi őrzőjárat szervezésében és működtetésében, a városi szervezésű Veszélyvágta programsorozat lebonyolításában.

Veszélyvágta prevenciós programsorozat középiskolások részére: 6 alkalommal került sor.

Farsang

A Városi Farsang rendezvényen a felvonuláson **8 fő** (7-10 éves gyermek) vett részt.

Vakáció

2016. júniusában az intézmény megrendezte „Vakáció” elnevezésű új programját, amely a nyári szünet kezdetén kínált szünidei programot a zalaegerszegi gyermekeknek. A program része volt a kézműves tevékenység, kutyabemutató, kincskereső játék, melyen játékos, ügyességi és sport feladatokkal tölthették el a gyermekek hasznosan szabadidejüket. A rendezvényt színesítette, hogy a gyermekek beülhettek a rendőrautóba, tűzoltó autóba. A rendezvényen **102 fő** vett részt.

Családi Napok

2016-ban a családok részére a szabadidő hasznos és aktív eltöltése érdekében szervezték meg, melynek célja a szülők és gyermekeik közös tevékenysége által a szülő-gyermek kapcsolat erősítése volt.

A program 4 alkalommal 84 főt ért el. Kézműves foglalkozásokra került sor az évszakokhoz és ünnepekhez kapcsolódóan.

„TEKERGŐ” nyári szabadidős program

A szabadidő hasznos és tartalmas eltöltése érdekében szervezte az intézmény heti rendszerességgel a programsorozatot. A munkatársak minden héten különböző foglalkozásokkal várták a gyermekeket és szüleiket, (kézműves foglalkozás, kincskereső, sportfoglalkozás, stb.) Összesen 9 alkalommal, **42 fő** vett részt.

Őszi kavalkád

A minden évben megrendezésre kerülő program célja, hogy a zalaegerszegiek közvetlen kapcsolatba kerülhessenek a szociális ellátórendszer tagjaival, tájékoztatást kapjanak működésükről, tevékenységükről, a szolgáltatások igénybevételeének módjáról, célja továbbá a szakmaközi kapcsolatok erősítése.

A program résztvevői: Zalaegerszegi Járási Hivatal Járási Népegészségügyi Intézete, Zala Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve, Zalaegerszegi Gondozási Központ Szociális Klub, ZMJV Szociális és Igazgatási Osztály Szociálpolitikai Csoport, ZMJV Humánigazgatási Osztály, KEF, ZM Kormányhivatal Munkaügyi Központ, ZM Kormányhivatal Igazságügyi Szolgálat, Zala Megyei Rendőr-főkapitányság, Egyesített Bölcsődék, Zalai Civil életért Egyesület, Mozgáskorlátozottak Egyesülete.

Adománygyűjtő akció 2016. november 18- december 22. között

Az intézmény minden évben közvetítő szerepet vállal abban, hogy a civil szervezetek és magánszemélyek által felajánlott adományok eljussanak a rászoruló, nehéz helyzetben lévő családokhoz. Az adománygyűjtésben több egyház, a Diákönkormányzat és az Ifjúsági Kerekasztal is részt vett.

Anonym Alkoholisták önségítő csoportja

Kiemelten fontos az intézmény számára, hogy támogassa - az alkoholbetegséggel küzdő emberek számára az egyik leghatékonyabb gyógyulási lehetőséget biztosító – az Anonim Alkoholisták önségítő csoportját. A csoport minden héten azonos időpontban tartotta üléseit, 10-15 fővel. A csoport működéséhez a szükséges tárgyi feltételeket az intézmény biztosította.

Prevenációs programok

Az intézmény 2015-2016 tanévben négy prevenációs programot indított Zalaegerszeg általános és középiskolaiban.

1. Veszélyes játékok
2. Nem olyan, mint vártad
3. Szociopoly
4. Gazdálkodjunk okosabban!

A prevenációs programokkal, játékokkal összesen 1845 diák töltötte hasznosan szabadidejét.

VI. A FELÜGYELETI SZERVEK ÁLTAL GYÁMHATÁSÓGI, GYERMEKVÉDELMI TERÜLETEN VÉGZETT SZAKMAI ELLENŐRZÉSEK TAPSZTALATAINAK BEMUTATÁSA:

2016. évben nem volt a jegyző gyámügyi és gyermekvédelmi hatósági tevékenységét érintő, illetve gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzés.

VII. JÖVŐRE VONATKOZÓ JAVASLATOK, CÉLOK MEGHATÁROZÁSA:

A Gytv. 68. § (3) bekezdésének h) pontja, amely szerint a gyámhatóság kötelezheti a szülőt és a gyermeket, illetve felkérheti a konfliktusban érintett más személyt arra, hogy a nevelési-oktatási intézményben előforduló erőszak miatt kialakult helyzet vagy más súlyos konfliktushelyzet kezelése érdekében jelenjen meg iskolapszichológusi vizsgálaton, illetve vegye igénybe a konfliktuskezelést segítő szolgáltatást. A konfliktuskezelő szolgáltatást a Zalaegerszegi Család- és Gyermekjóléti Központ tudja biztosítani, azonban **a köznevelési intézményekben nem megoldott az óvoda-, iskolapszichológus igénybevételének lehetősége.**

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 62. § (11a) bekezdése szerint *az óvoda-, iskolapszichológus a neveléssel-oktatással lekötött munkaidőben végzi a gyermekek, tanulók egyéni vagy csoportos szűrésével, vizsgálatával, konzultációval, tanácsadással (a továbbiakban: közvetlen pszichológiai foglalkozás) kapcsolatos, továbbá a gyermekekkel, tanulókkal, pedagógusokkal és szülőkkel való hatékony együttműködés kialakítását célzó feladatokat. Az óvoda-, iskolapszichológus további heti tíz órában a közvetlen pszichológiai foglalkozások szervezésével, előkészítésével kapcsolatos feladatokat látja el*, részt vesz a pedagógiai szakszolgálat óvoda-, iskolapszichológus koordinátora által szervezett szakmai feladatokban, szükség esetén előkészíti a gyermek, tanuló szakellátásba történő irányítását, a munkaidő fennmaradó részében pedig a munkaköréhez szükséges információk feldolgozásával, az óvodai, iskolai dokumentáció elkészítésével kapcsolatos

feladatokat, továbbá a szakmai fejlődéséhez szükséges tevékenységeket végez.

A pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről szóló 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet (a továbbiakban: EMMI rendelet) 29. § (1) bekezdése szerint az Nkt. 18. § (2) bekezdés i) pontja szerinti **iskolapszichológiai, óvodapszichológiai ellátás feladata a pedagógiai szakszolgálati intézményben a nevelési-oktatási intézményekben dolgozó pszichológusok munkájának összefogása és segítése, melyet az iskola- és óvodapszichológus feladatok koordinátora lát el.**

Jelenleg a Zala Megyei Pedagógiai Szakszolgálat zalaegerszegi székhelyén 3,5 fő pszichológus dolgozik, akik szakértői bizottsági tevékenység, és a nevelési tanácsadás pedagógiai szakszolgálati feladatellátásban vesznek részt.

Az EMMI rendeletben meghatározott koordinátori feladatok ellátására nagy szükség lenne, azonban szakember hiányában ezen tevékenység nem biztosított, továbbá a köznevelési intézményekben sem tudják az iskolapszichológiai ellátást megszervezni.

A működő intézményi óvodapszichológus, iskolapszichológus hálózat felállítása fontos jövőbeni cél. Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata jelenleg egy intézmény (Zalaegerszegi Belvárosi I. sz. Óvoda) esetében lenne jogosult állami normatív támogatás igénybevételére fél állású óvodapszichológus alkalmazása érdekében, azonban a fél álláshely betöltése nem járt eredménnyel. Megoldást jelenthetne, ha a Közgyűlés teljes álláshelyet tudna biztosítani óvodapszichológus foglalkoztatására, azonban – a hatályos finanszírozási szabályokat figyelembe véve – ebben az esetben is csak az álláshely felére igényelhetne a fenntartó állami támogatást.

Ha megvalósulna legalább 1 fő óvodapszichológus foglalkoztatása a zalaegerszegi óvodai köznevelési rendszerben, az nagyban segítené az óvodapedagógusok szakmai munkáját. (Az óvodapszichológus természetesen minden, az Önkormányzat fenntartásában működő óvoda munkáját segítené.) Az EMMI rendeletben meghatározottak szerint a Zala Megyei Pedagógiai Szakszolgálat biztosítaná azon koordináló, konzultációs kereteket, mely az intézményben dolgozó pszichológus munkáját támogatná.

A gyermekvédelmi tevékenység ellátását az Nkt. nem köti pedagógus végzettséghez, a feladat – az óvodavezető irányítása mellett – pedagógiai asszisztenssel is ellátható. (Jelenleg a működő 70 óvodai csoporthoz 17 fő pedagógiai asszisztens van hozzárendelve, akik a gyermekvédelmi tevékenység ellátásába történő bekapcsolódáson túl részt vesznek az sni gyermekek ellátásában is. A pedagógiai asszisztensek alkalmazásánál az óvodák figyelembe veszik a jelentkezők képesítéseit, így biztosítható az sni gyermekek szakszerű pedagógiai ellátása.) A megjelenő feladatok figyelembe vételével a pedagógiai asszisztensek száma elégséges az Önkormányzat által fenntartott óvodai intézményrendszerben.

Alapvető cél továbbá a bölcsődei ellátás rugalmasságának biztosítása, a felmerülő, dinamikus változó szükségletekhez igazodó szolgáltatási paletta működtetése, valamint az alapellátáson túli szolgáltatások bővítése.

Jövőre vonatkozó javaslatok:

- Az ifjúságvédelmi őrző ellenőrzési tevékenységét nagyban megkönnyítené, ha lenne egy egységes nyomtatvány az iskolákban arra az esetre, ha a tanuló, elmaradt óra, sportorvosi vizsgálat, vagy egyéb ok miatt van távol - ez alól kivételt képez a hivatalos orvosi igazolás- és a tanuló ezen kitöltött nyomtatvánnyal hagyhatná el az iskola épületét. Ennek megvalósításához szükséges lenne egyeztetés kezdeményezése az iskolák fenntartójával, a Zalaegerszegi Tankerületi Központtal, valamint a Zalaegerszegi Szakképzési Centrummal.

- Az utóbbi időben megsokszorozódott a fiatalkorúak jelenléte az éjszakai szórakozóhelyeken, fontos lenne az ifjúságvédelmi őrző ellenőrzéseit az éjszakai órákban erre a területre is kiterjeszteni.

- A gyermek- és fiatalkorúak védelmének javítása érdekében: Szorosabbra szükséges tenni a kapcsolatot a Zalaegerszegi Család- és Gyermekjóléti Központnak és a Zala Megyei Kormányhivatal Zalaegerszegi Járási Hivatal Hatósági Főosztály Gyámügyi Osztályának, annak érdekében, hogy terep- és kliens központúbbak lehessenek előadók, megismerhessék a családok közvetlen környezetét, mellyel döntéseiket kellő mértékben alá tudják támasztani.

VIII. A BÜNMEGELŐZÉSI PROGRAM FŐBB PONTJAINAK BEMUTATÁSA, A GYERMEK ÉS FIATALKORÚ BÜNELKÖVETŐK SZÁMÁNAK ALAKULÁSA, BÜNELKÖVETÉSEK OKAI:

VIII.1. Bünmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása:

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése 7/2004. (I.29.) számú közgyűlési határozatával fogadta el a város Közbiztonsági Konceptióját.

Bűnmegelőzés minden olyan intézkedés és beavatkozás, amelynek célja vagy eredménye a bűnözés mennyiségi csökkentése, az állampolgárok biztonságérzetének minőségi javítása, történjék az a bűnalkalmak csökkentésével, a bűnözést előidéző okok hatásának mérséklésével, vagy a sértetté válás megelőzésével.

A bűnmegelőzés feladata és célja, hogy egy adott településen az optimálisához közelítsen a közbiztonsági helyzet, vagyis a lehető legkevesebb – főleg lakosság közeli – bűncselekmény, és kiemelt szabálysértés történjen, s ezzel egy időben növekedjen a felderített ügyek száma, csökkenjen az áldozattá válás esélye, növekedjék a lakosság biztonságérzete.

A bűnmegelőzés rendszere akkor teljes, ha a helyi és a tágabb közösség is részt vállal benne, ha a célok elérése érdekében számítani lehet minden olyan személy és szervezet közreműködésére, amelyek a társadalom önvédelmi képességének javítása érdekében cselekedni tudnak és akarnak. A bűnmegelőzés legfontosabb szereplői a rendőrök mellett a polgárőrök, a közterület-felügyelők, vagyonőrök, a kisebbségi önkormányzatok, a védőnők, a pedagógusok, a házi- és szakorvosok, a gyermekvédelem szakemberei, a szociális szakemberek, a családsegítők, a szociális és egészségügyi ellátó rendszerben, az alkohol- és drogmegelőzésben és kezelésben dolgozók, valamint a kortárssegítő fiatalok.

A városban a polgárőr egyesületek mellett több bűnmegelőzést megcélzó civil szervezet működik: a nemzetőrök egyesületei, a „Rendért” Zalai Közbiztonsági és Polgárőr Egyesület, a Zalaegerszeg Városi Közbiztonsági Polgárőr Egyesület. A kortárssegítők is elláttak közterületi prevenciós feladatokat.

A Zalai Ifjúsági Bünmegelőzési Egyesület és a Zalai Bünmegelőzési Kortárssegítő Klub egyaránt fontos szerepet vállal az ifjúság körében végzett bünmegelőzési tevékenységben.

A közösségi életterek közbiztonságának megteremtése érdekében a Rendőrség a Közterület felügyelettel közösen a város területén a szórakozó,- és a vendéglátó-ipari egységek záróra betartatását ellenőrizte. E tevékenységet továbbra is feladatunknak tekintik.

Az iskolai igazolatlan hiányzások megelőzése érdekében tanítási időben, havi rendszerességgel ellenőrzést tartott az ifjúságvédelmi őrző a város területén. Az ellenőrzésekben a Zalaegerszegi Család- és Gyermekjóléti Központ, valamint a Zala Megyei Rendőr-főkapitányság Bünmegelőzési Alosztály munkatársai vettek részt. Fokozottan figyelték az iskolák környékén lévő kereskedelmi- és vendéglátó-ipari egységeket, és a fiatalok által látogatott közterületi találkozóhelyeket. Esetenként biztonsági intézkedés keretén belül visszaszállították az oktatási intézménybe a „csellengő” fiatalokat. Az ellenőrzés kiterjedt még a fiatalok dohányzással és szeszitaltal történő kiszolgáltatásának ellenőrzésére, visszaszorítására is.

Az **ifjúságvédelem, az általános prevenció** területén fő partnerek a rendőrség bünmegelőzéssel foglalkozó szakemberei, a Zalaegerszegi Család- és Gyermekjóléti Központ, a Zala Megyei Kormányhivatal népegészségüggyel, áldozatvédelemmel foglalkozó és igazságügyi szolgálatot biztosító munkatársai, az iskolai védőnői hálózat, az oktatási intézmények ifjúságvédelemmel is foglalkozó pedagógusai. Bár a törvény nem írja elő ifjúságvédelmi felelősök alkalmazását, szerencsére minden oktatási intézményben van olyan pedagógus, aki foglalkozik a területtel. A Zalaegerszegi Család- és Gyermekjóléti Központ jelzőrendszeri korcsoportos team ülésein az ifjúsági szakreferens állandó meghívott. Így lehetőség van az információk kölcsönös átadására és közös megelőző programok szervezésére minden évben.

A „**Veszélyvágta**” évtizedes hagyománnyal rendelkező, a tanéven átívelő komplex prevenciók programsorozata, amely minden évben megszervezésre kerül a középiskolákban. Általában 1500 fő körüli 9. osztályos tanulót érint a program, amely bünmegelőzési, közlekedésbiztonsági, drogprevenció és az egészséges életmódra nevelési elemeket tartalmaz. Célja, hogy a fiatalok megismerkedjenek a rájuk leselkedő egészségromboló és biztonságukat veszélyeztető hatásokkal és környezeti ártalmakkal, így a tudatos életvezetéssel és választásokkal kiiktathassák az ártó tényezőket. Fontos része a programnak a toleráns és elfogadó attitűd személyiségbeli kialakítása is. A koordináció, a források biztosítása önkormányzati feladat, a szakmai irányítást a Zala Megyei Rendőr-főkapitányság Bünmegelőzési Alosztályának munkatársai látják el. A 2015/16-os tanévben a program sikeresen lezajlott, 2016. év májusában a megyei döntőnek is Zalaegerszeg volt a helyszíne. A 2016/17-es tanév utolsó fordulói éppen a napokban zajlottak. Az ifjúság körében végzett felvilágosító és megelőző munka számos, a szakterületen érintett szakma, társintézmény és civil szervezet összefogását követeli meg, ezáltal sokféle, komplexebb problémamegközelítést eredményezve. A cél, hogy gyermekeink egészségesebb, tudatosabb életvezetésű, törvénytisztelő, toleráns, és a társadalom számára értékes, felnőtt generációvá növekedhessenek.

A már közel 20 éve zajló, időnként megújuló rendezvénysorozat a pedagógusok, az oktatási intézmények diákjai és a szakmai résztvevők körében is nagy népszerűségnek örvend. A drogfogyasztás következményeit, az éjszakai élet veszélyeit, a másság elfogadását, a különböző esettanulmányok elemzését, közlekedési ismereteket, baleset-megelőzést is magában foglaló komplex ismeretnyújtó program és vetélkedő minden évben megrendezésre kerül. A programban a Zala Megyei Rendőr-főkapitányság Bünmegelőzési Alosztálya mellett a baleset-megelőzés munkatársai, a Zala Megyei Kormányhivatal egyes főosztályai, ifjúsági védőnői hálózat, a Zalaegerszegi Család- és Gyermekjóléti Központ, a Drogambulancia, valamint az áldozatvédelem és a büntetés-végrehajtás, újabban pedig a tűzoltóság munkatársai is részt vesznek.

A Zala Megyei Rendőr-főkapitányság bűnmegelőzési kollégáival szinte napi munkakapcsolat működik. Közös szervezésben valósult meg a 2016. évi **kortárssegítő-képző tábor** is, közel 30 középiskolás fiatal részvételével. A már említett **ifjúságvédelmi őrző** működtetésében szintén partnerek vagyunk.

Az idén is támogattuk az **Izsák Tábor** szervezését, ahol az általános és középiskolás tanulók részére összeállított egyéb közösségépítő feladatok mellett megjelentek tudatos ifjúságvédelmi elemek is.

A Zalaegerszegi Család- és Gyermekjóléti Központ minden év szeptemberében megrendezi a szociális és segítő szervezetek bemutatkozását segítő **„Őszi Kavalkád”** rendezvényt, amelyet az önkormányzat támogat és azon képviselteti magát Zalaegerszeg MJV Polgármesteri Hivatala Humánigazgatási Osztálya, Szociális és Igazgatási Osztálya és a Zalaegerszegi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum is.

A **Zalaegerszegi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum** munkájának támogatása során kiemelt figyelmet fordítottunk a drogprevencióra, illetve a kereslet-kínálati oldal csökkentésére. A KEF által képviselt intézmények élen járnak a *drogmegelőzésben*. Ezen túl a KEF Szakmai Napok, amelyek minden évben február hónapban kerülnek megrendezésre. Célközönségük: ifjúságvédelemmel foglalkozó pedagógusok, osztályfőnökök, iskolaorvosok, orvosok, védőnők, gyermekotthon munkatársai, családsegítő és gyermekvédelmi munkatársak, mentálhigiénés munkatársak, valamint a KEF-ek tagjai. A KEF pályázatokkal is igyekszik finanszírozni a feladatellátást.

A KEF szervezeti keretén belül, annak tagjaként működik a **Zalai Bűnmegelőzési Kortárssegítő Klub**. A klub célja a tizenéves fiatalok ösztönzése, bátorítása az önállóságra úgy, hogy fokozottan figyeljenek lakókörnyezetükben élőkre, elsősorban kortársaikra, illetve a rászoruló idősekre és fogyatékkal élőkre, a kortárssegítő csapat tagjaként ismereteket, tapasztalatokat szerezzenek a devianciák világából, megismerjék a veszélyhelyzeteket, tisztába legyenek a segítő szervezetekkel és maguk is tudjanak segíteni a rászorulóknak. Cél még, hogy példaként szolgáljanak diáktársaiknak, akiket vonjanak be a bűnmegelőzési-, egészséges életmód és drogprevenciós programokba, gondolkodásmódjukkal, életvezetésükkel segítsék a szűkebb környezetükben és a városban élő embereket. Jelenlegi programjaik elsősorban a fiatalok elkövetővé, áldozattá válásának megelőzésére, illetve a drogprevencióra irányulnak. A Kortárssegítő Klub szakemberek és kortárssegítő fiatalok részvételével működteti a városi rendezvényeken, valamint a fiatalok által kiemelten látogatott helyszíneken (pl. AquaCity rendezvényein) felállított **„NO DROG PONTOKAT”**, ahol felvilágosítást, útbaigazítást, segítséget lehet kapni drogproblémákkal kapcsolatban.

VIII.2. Gyermek- és fiatalok elkövetett bűncselekményei, elkövetés okai:
/Rendőrkapitányság Zalaegerszeg adatai alapján/

**Gyermek és fiatalok által jellemzően elkövetett bűncselekmények
(NETZSARU alapján*)**

Bűncselekmény megnevezése	Elkövetők és bűncselekmények					
	2014.		2015.		2016.	
	Gyermek-korú	Fiatalok	Gyermek-korú	Fiatalok	Gyermek-korú	Fiatalok
Testi sértés	0	22	0	20	0	16
Rongálás	0	3	0	0	0	1
Visszaélés okirattal	0	0	0	1	0	0
Erőszakos közöszlé	0	0	0	0	0	0
Szemérem elleni erőszak	0	0	0	0	0	0
Zaklatás	0	0	0	2	0	0
Garázdaság	0	15	0	22	0	12
Visszaélés lőfegyverrel	0	0	0	0	0	0
Lopás	0	38	0	26	0	22
Betöréses lopás	0	6	0	0	0	0
Rablás	2	1	0	1	0	0
Zsarolás	0	8	0	0	0	0
Kábítószerrel való visszaélés	0	8	0	2	0	1
Egyéb	0	0	0	0	0	0
Összesen	2	83	0	54	0	52
	85		54		52	

* megjegyzés: adott év január 01-nek megfelelő állapot

Gyermek és fiatalok sérelmére jellemzően elkövetett bűncselekmények

Bűncselekmény megnevezése	Sértettek és bűncselekmények					
	2014.		2015.		2016.	
	Gyermek-korú	Fiatalok	Gyermek-korú	Fiatalok	Gyermek-korú	Fiatalok
Testi sértés	0	6	0	6	0	10
Szemérem	0	0	0	0	0	0

elleni erőszak						
Garázdaság	0	0	0	5	0	1
Lopás	0	0	0	4	0	2
Visszaélés okirattal	0	0	0	0	0	0
Zsarolás	0	4	0	0	0	0
Kiskorú vesz.	6	2	4	3	0	0
	6	6	4	18	0	13
Összesen	12		22		13	

* megjegyzés: adott év január 01-nek megfelelő állapot

A mellékelt táblázatban ábrázolt statisztikai adatokat elemezve megállapítható, hogy a fiatalkorúak leggyakrabban a testi sértés, garázdaság, rongálás, valamint lopás bűncselekményeket követik el, és újabban az internet használatával kapcsolatos tudatlanságból, valamint életkori naivitásból származó áldozattá válás a jellemző.

Az elkövető fiatalok nagy részéről elmondható, hogy rossz családi körülmények között élnek, az anyagi nehézségek, valamint a szülők nevelési hiányosságai egyaránt közrejátszhatnak a gyermek elkövetővé válásában. A kisebb része, pedig bosszúból, vagy motiváció nélkül követi el a bűncselekményeket. A rendőrség tudomására jutott testi sértések túlnyomó része oktatási intézmény területén történt, leggyakrabban osztálytársak verekednek össze vélt, vagy valós sérelmek miatt. E bűncselekménycsoportban az elkövető és az áldozat szinte kivétel nélkül közeli ismerős, osztálytársak, haveri kör tagjai. A garázdaság bűncselekményt szintén sokszor egymás sérelmére, nem ritkán oktatási intézmény területén, illetve közterületen követik el.

A fiatalkorúak által elkövetett lopásokat vizsgálva megállapítható, hogy leginkább a műszaki cikkek számítanak célpontnak. Iskolából társaiktól mobiltelefont loptak el néhány esetben, több esetben pedig áruházakból tulajdonítottak el különböző műszaki cikkeket, ruhákat. Ezen kívül széles az eltulajdonított dolgok köre, napszemüveg, szeszesital, készpénz szerepel az eljárásokban. A bűnügyeket vizsgálva megállapítható, hogy itt nem a kortársak sérelmére elkövetett bűncselekmények a jellemzők, az összes esetből csak néhány történt oktatási intézményben. **A viszonyított időszakban az elmúlt 3 évet tekintve a bűncselekmények elkövetésének csökkenése mutatható ki.**

Az iskolák pedagógusaival történő kapcsolattartás során a rendőrkapitányság tudomására jutott információkat az iktatott bűnügyekkel összevetve megállapítható, hogy a fiatalok körében elkövetett bűncselekmények tekintetében nagy a látencia, mind a személy elleni, mind a vagyon elleni bűncselekményekből kevés jut a hatóság tudomására.

A kábítószer terjesztésével, fogyasztásával kapcsolatos adatok, tapasztalatok:

A tapasztalatok alapján megállapítható, hogy a tényleges drogfogyasztók, akik nem kerülnek a hatóság látókörébe, ennek a számnak akár a tízszeresét is kitehetik. A korcsoportokat vizsgálva megállapítható, hogy a drogfogyasztásnak leginkább kitett réteg a 20-24 éves korú férfiak csoportja. Új elemként megjelentek az idősebb korosztályba tartozó fogyasztók a 40 év felettiek is. Kivétel itt is a designer drogokat használók, akik a fiatalabb korosztályhoz

tartoznak.

A megfigyelések azt mutatják, hogy a pszichoaktív, és a pszichotrop anyagok mind jobban terjednek el, és egyre fiatalabb korosztály válik áldozatává ezeknek a szereknek, **de az elmúlt évekhez képest ez a tendencia is csökkenést mutat.**

Bűnmegelőzésben, prevenciók munkában szerzett tapasztalatok:

A rendőrkapitányság kiemelt figyelmet fordít a családon belüli erőszak kezelésére és a kiskorúak védelmére. A megelőzési munkával foglalkozó Rédl Norbert c. r. ftzls. rendőr kolléga napi kapcsolatot tart az illetékességi területen működő gyámhivatalokkal, polgármesteri hivatalokkal, családsegítő és gyermekjóléti szolgálatokkal, iskolák ifjúságvédelmi felelőseivel, áldozatsegítő szolgálattal, civil szervezetekkel.

Többségében a veszélyeztetett gyermekek védelembe vételével, ideiglenes vagy átmeneti nevelésbe vételével kapcsolatban, valamint az elhelyezés helyére történő szállítás során kéri a kapitányság közreműködését. A rendőrkapitányság kollégái kérésre esetmegbeszéléseken, gyermekvédelmi tárgyaláson vesznek részt és egyéb tanácskozásokon is megjelennek.

A család-, gyermek és ifjúságvédelemmel foglalkozó társszervek felkérésére a ZMRFK Bűnmegelőzési Alosztály munkatársai vettek részt 2016. évben az esetmegbeszélésen és gyermekvédelmi tárgyalásokon, és egyéb tanácskozásaikon.

Az ifjúságvédelemmel foglalkozó szakemberek tapasztalata is azt támasztja alá, hogy egyre gyakrabban találkozunk olyan fiatallal, aki alkoholos befolyásoltság alatt áll, illetve valamilyen gyógyszerre fogyaszt energia italt, és ez által bódult állapotba kerül, és így vesz részt a tanórákon. Továbbá a rendőrkapitányság munkatársai az internet veszélyeivel kapcsolatos figyelem felhívó programokon vesznek részt, valamint az iskolákban tartanak tájékoztató előadásokat.

A Család- és Gyermekjóléti Központ és a Rendőrkapitányság megelőzési szakembere között az elmúlt évek során szoros, napi kapcsolat, jó együttműködés alakult ki, mely nemcsak családon belüli erőszakkal kapcsolatos intézkedésekre, hanem a megelőzésre is kiterjed.

Kábítószerhasználat: Zala megye területén a Zala Megyei Kórház Drogambulancia, valamint a Kiút Drogellenes Alapítvány végez drogfogyasztók és drogbetegek kezelésével kapcsolatos tevékenységet. Az általuk, valamint a nyomozó szervek által szolgáltatott adatokból megállapítható, hogy Zalaegerszegen – hasonlóan az országos adatokhoz – a marihuána használata jellemző leginkább, ezt követi az amfetaminokat használók köre. 2014 - 2015. évben jelentősen megnőtt a pszichotrop anyagot fogyasztók száma. Ezen kívül gyakori az egyes szerek (extasy, speed, kokain, marihuána) váltogatása, esetleg együttes használata.

Az utóbbi években emelkedett a kokaint használók száma is. A Drogambulancia tapasztalata szerint, főleg az idősebb korosztályra jellemző az ún. „hagyományos” szerek használata és minél fiatalabb korosztályról beszélünk, annál jellemzőbb a „dízájner” drogok fogyasztása. 13 és 14 éves fiatalokról van itt szó, akik már nem alkalmi fogyasztók.

A Drogambulancián kezelték között jelentős a napi használók aránya, míg a használat módjában a kevésbé veszélyes formákkal (elszívás, szippantás) találkoznak inkább. Jellemző a különböző fantázianevekkel illetett úgynevezett party-drogok, „dízájner” drogok drasztikus terjedése, amely a jogalkotókat is sürgős lépésekre serkentette. Ezekről a – közelmúltig legálisan hozzáférhető – szerekről elmondható, hogy gyors függőséget, illetve súlyos testi tüneteket váltanak ki a használók között. Szakemberek elmondása szerint a rövid távú tapasztalat az, hogy ezek az új szerek jóval veszélyesebbek a „hagyományos” kábítószereknél.

A Drogambulancia és a Kiút Drogellenes Alapítvány által kezelt kábítószer fogyasztók részben önként jelentkezőkből, részben elterelésre kötelezettekből álltak. A drogambulancián 2014 és 2015. évben a 13-14 éves korosztályból 4-5 fő jelent meg. Volt olyan, aki kórházi intoxikációt követően érkezett és volt, aki a család kíséretében. A 15-18 éves korosztály esetében 25-30 főről beszélhetünk évente, közülük fele önként jön, a másik fele elterelés kapcsán jelentkezik.

Zalaegerszeg 2017. év végéig érvényes drogellenes stratégiáját 2011-ben fogadta el ZMJV Közgylése a 162/2011. (VI.23.) számú határozatával.

A zalaegerszegi középiskolások alkohol- és drogfogyasztási szokásairól három nagyszabású epidemiológiai felmérés is készült a múltban, legutóbbi a 2006-2007 évben. A munka szakmai gazdája a Zalaegerszegi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum, amely annak idején sikeres pályázatok útján, illetve önkormányzati támogatással teremtette meg a szakmai munka és a vizsgálatok pénzügyi forrásait. A város diákjai körében végzett felmérés eredményeit feldolgozó tanulmány szerint az eredmények riasztóak és mielőbbi határozottabb cselekvésre késztetnek: Míg 1993-ban minden ötödik, az ezredfordulón minden negyedik, 2008-ban pedig már minden harmadik zalaegerszegi középiskolás próbálkozott valamilyen tiltott vagy legális visszaélésre alkalmas szerrel. És ez a kép mára inkább romlott, mint javult. A középiskolások körében végzett korábbi vizsgálatok adatai alapján a tényleges drogfogyasztók, akik nem kerülnek a hatóság látókörébe, ennek a számnak akár a tízszeresét is kitehetik. A drogfogyasztásnak leginkább kitett réteg a 20-24 éves korú férfiak csoportja, kivétel itt is a designer drogokat használók, akik a fiatalabb korosztályhoz tartoznak.

Rendkívül fontos feladat tehát a drogprevenció. A folyamatosan zajló megelőző munka résztvevői az ifjúságvédelemmel foglalkozók, a drogambulancia munkatársai, a rendőrség, az önkormányzat illetékesei, a Zalaegerszegi Család- és Gyermekjóléti Központ, az iskolai védőnői hálózat, illetve az ifjúsági kortárs-segítők is.

IX. CIVIL SZERVEZETEKEL VALÓ EGYÜTTMŰKÖDÉS:

A gyermekvédelmi rendszer szereplői, intézményei (pl. Zalaegerszegi Család- és Gyermekjóléti Központ) a hatékonyabb szakmai munka, és a klienseinknek nyújtott segítő szolgáltatás érdekében számos civil szervezettel tartanak kapcsolatot (pl. Magyar Máltai Szeretetszolgálat Zalaegerszegi Csoportja, Nagycsaládosok Egyesülete, Egészség Egyesület, Társadalmi Egyesületek Zala Megyei Szövetsége, Zalai Bűnmegelőzési Kortárs Segítő Klub, Autista Sérültekért Zalában Alapítvány, gyermekjogi képviselő stb...). A civil szféra bevonása egyes konkrét programokban, illetve esetekben nyilvánul meg.

Számos olyan rendezvény és program valósult meg, ahol a gyermekvédelem szereplőinek együttműködése, együttes fellépése tette hatékonyabbá a veszélyeztetettség megelőzésére irányuló tevékenységeket, szolgáltatásokat. Ilyen volt például a „**Veszélyvágta**” - tanéven átívelő bűnmegelőző, drogprevenciós, egészségvédő komplex prevenciós programsorozat, melynek célja, hogy a fiatalok megismerkedjenek a rájuk leselkedő egészségromboló és biztonságukat veszélyeztető hatásokkal és környezeti ártalmakkal, így a tudatos életvezetéssel és választásokkal kiiktathassák az ártó tényezőket. Fontos része a programnak a toleráns és elfogadó attitűd személyiségbeli kialakítása is. Az ifjúság körében végzett felvilágosító és megelőző munka számos, a szakterületen érintett szakma, társintézmény és civil szervezet összefogását követeli meg, ezáltal sokféle, komplexebb probléma-megközelítést eredményezve. A cél, hogy gyermekeink egészségesebb, tudatosabb életvezetésű, törvénytisztelő, toleráns, és a társadalom számára értékes, felnőtt generációvá

nővekedhessenek.

A már közel 20 éve zajló, időnként megújuló rendezvénysorozat a pedagógusok, az oktatási intézmények diákjai és a szakmai résztvevők körében is nagy népszerűségnek örvend. A drogfogyasztás következményeit, az éjszakai élet veszélyeit, a másság elfogadását, a különböző esettanulmányok elemzését, közlekedési ismereteket, baleset-megelőzést is magában foglaló komplex ismeretnyújtó program és vetélkedő minden évben a város középfokú oktatási intézményei tanulói számára kerül megrendezésre.

A programban a Zala Megyei Rendőr-főkapitányság Bünmegelőzési Alosztálya, a baleset-megelőzés munkatársai, a Zala Megyei Kormányhivatal egyes főosztályai, ifjúsági védőnői hálózat, a Zalaegerszegi Család- és Gyermekjóléti Központ, a Drogambulancia, az áldozatvédelem és a büntetés-végrehajtás, újabban pedig a tűzoltóság munkatársai is részt vesznek. A koordinációban önkormányzatunk is szerepet vállal csakúgy, mint a program finanszírozásában.

A Zalai Bünmegelőzési Kortárssegítő Klub - a Kábítószerügyi Egyeztető Fórum által - kortárssegítő fiatalok bevonásával működtetett NO DROG PONT standja ott van minden városi rendezvényen (Egerszeg Fesztivál, Egerszegi Búcsú, augusztus 20-i ünnepség, Gyermek Nap, Kábítószerellenes Világnap, „Őszi Kavalkád”). A kimondottan fiataloknak szánt programokon, koncerteken (pl. AquaCity-beli rendezvények) is jelen vannak, ahol felnőtt szakember vezetésével önkéntes munkát végeznek, segítve kortársaikat.

A kortárssegítő fiatalok az AquaCityben egész nyáron felügyelték a közbiztonságot, jelentősen csökkentve a korábbi évekre jellemző gépkocsi feltörések és lopások számát.

A Zalaegerszegi Polgárőr Egyesületek Szövetségének, valamint tagegyesületeinek főbb célkitűzése a városi közbiztonság és a közterületi bűnözés megelőzése. Az „Egy iskola egy polgárőr” mozgalom eddigi sikeres tapasztalatai azt mutatják, hogy szükséges a program folytatása és fejlesztése. E program keretén belül rendszeresen szerveztek általános iskolások és óvodások számára közlekedési és bünmegelőzési képzéseket, programokat annak érdekében, hogy játékos formában közlekedési eszközökkel sajátíthassák el a közlekedési szabályokat.

A városban működő civil szerveződések elérhetőségét a személyes munkakapcsolatokon túl a Zalai Civil Életért Közhasznú Egyesületen belül a Civil Információs Centrum adatbázisa és kapcsolatrendszere is igyekszik biztosítani. Az egyesület törekszik a civil kapcsolatok feltérképezésére és működtetésére, az önkormányzat és a civil szervezetek közötti kontaktus és párbeszéd elősegítésére. Az ifjúsági szolgáltatások ellátásában jelentős szerepet vállal az Új Nemzedék Közösségi Tér is.

A Zalaegerszegi Ifjúsági Kerekasztal létrehozásával is az volt az elsődleges cél, hogy az érintettek üljenek le közösen és konszenzus útján dolgozzák ki azokat a formális, szervezeti kereteket és tartalmi összetevőket, amelyek a gyermekekért, és a fiatalokért végzett együttes erőfeszítések alapját képezik. Zalaegerszegi Ifjúsági Kerekasztal mára 35 szervezet részéről közel 70 tagot számlál. A szereplők között és a tevékenységben ott vannak az egyházak képviselői is.

A Zalaegerszegi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (KEF) az elmúlt időszakban is működött, tevékenysége a 2001-es megalakulása óta folyamatos.

A FÓRUM saját "nevében" és tagszervezetei munkássága révén is évről évre sokat tesz a kábítószer probléma visszaszorításáért. Média megjelenésekkel, prevenciós programokkal, kiadványokkal, képzésekkel, előadásokkal, egészségvédő rendezvényeken való jelenléttel, a

No Drog Pontok működtetésével és még számtalan eszközzel igyekeznek a fiatal korosztályt megszólítani, segíteni, de tevékenysége érinti a szülőket, a pedagógusokat is. A KEF minden évben megrendezi azt a szakmai napot, amely a legújabb információkat továbbítja a szakmai körök és az oktatási intézmények felé.

A KEF működési színterei a család, az iskola, a munkahely, az egyházak, a média, az internet, és a gyermekvédelem intézményrendszere.

Bár az önkormányzat, a civil szféra, illetve a civil szervezetek egymás közötti kommunikációjára és összefogására is számtalan jó példa volt már az elmúlt évek folyamán, a kapcsolatépítés további fejlesztésre szorul.

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése *Szociális, Lakás és Egészségügyi Bizottsága* – 11 igen, egyhangú szavazattal - az előterjesztést közgyűlési tárgyalásra alkalmasnak tartja [82/2017. sz. hat.].

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése *Oktatási, Kulturális, Ifjúsági és Sport Bizottsága* egyhangúlag – 11 igen szavazattal – támogatta a határozati javaslatban megfogalmazottakat [52/2017. sz. hat.].

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata az előterjesztéssel egyetért, elfogadásra ajánlja a Közgyűlésnek [72/2017. sz. hat.].

Kérem a Tisztelt Közgyűlést a tájékoztató, illetve az alábbi határozati javaslat elfogadására.

Határozati javaslat:

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról szóló tájékoztatót elfogadja, felkéri a jegyzőt, hogy a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 96. § (6) bekezdésében foglaltaknak megfelelően küldje meg azt a Zala Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztálya részére.

Határidő: 2017. május 31.

Felelős: Dr. Kovács Gábor címzetes főjegyző

Zalaegerszeg, 2017. május 09.

Balaicz Zoltán
polgármester

